

International Amber Association

BURSZTYNISKO

Bilingual Newsletter of the International Amber Association

no. 30/2008 August

ISSN 1644-0927

MIĘDZYNARODOWE STOWARZYSZENIE BURSZTYNNIKÓW

80-382 Gdańsk, ul. Beniowskiego 5, hala B6 pok. 116A;

tel./fax +48 58 554 92 23, info@amber.org.pl

amber.org.pl

Tegoroczne lato dopisało bursztynowymi wydarzeniami. W czerwcu odbył się II Promocyjny Rajd Bursztynowym Szlakiem z litewskiej Pałagi do polskiego Wielunia, niedługo potem otwarte zostały: wystawa Poławiacze Bursztynu w gdańskim Muzeum Bursztynu, oraz wystawa Lucjana Myrty w Zielonej Bramie w Gdańsku, miejscu szczególnym - gdzie do wojny mieściło się Zachodniopruskie Muzeum Przyrodnicze, pierwsze muzeum w Gdańsku ze stałą wystawą bursztynową. Odbyły się także organizowane co roku w Stegnie Mistrzostwa Świata w Poławianiu Bursztynu oraz drugie Europejskie Święto Bursztynu w Wieluniu i Konopnicy. To największe i najważniejsze z atrakcji bursztynowego lata. Czyżby imprezy związane z bursztynem stawały się coraz popularniejszym produktem turystycznym? Miejmy nadzieję, że tak, i że powierzenie projektu zarejestrowania Kulturowego Europejskiego Szlaku Bursztynowego Pomorskiej Organizacji Turystycznej nada działaniom regionu synergiczny charakter. „Amber One” już dziś zaprasza nas na pierwsze kilometry, a za parę miesięcy 100 km Autostrady Bursztynowej będzie prowadziło bezpiecznie do Gdańska otwierając zupełnie nowe perspektywy tworzenia turystyki na szerokich przestrzeniach z północy na południe. Szlak Bursztynowy znowu będzie budził naszą wyobraźnię. Jeśli się postaramy..

Również ważnym wydarzeniem tego lata będzie premiera wydanego przez Stowarzyszenie Bursztynników albumu Top Amber autorstwa dr hab. Sławomira Fijałkowskiego. Jest to przegląd najważniejszych prac uczestników oraz jurorów konkursów związanych z bursztynem, prezentacja ciekawego wzornictwa produjących firm i projektantów oraz zdjęcia z pokazów Wielkiej Gali Mody i Bursztynu towarzyszącej targom Amberif. Dla współczesnego designu bursztynowego album będzie wyjątkową informacją o trendach i rozwoju wzornictwa ostatnich lat. Książka ta jest pozycją wręcz obowiązkową w bibliotece nowoczesnego bursztynnika.

W najnowszym Bursztyniku podsumowujemy także ostatni rok, w którym ogłoszone zostało rozporządzenie Prezydenta Gdańska dotyczące poszukiwania i dokumentacji złóż bursztynu oraz jego wydobycia. Prezentujemy także spojrzenie naukowe: Historię Kaliningradzkiego Kombinatów Bursztynowego oraz informację o nowych znaleziskach żywic kopalnych w Hiszpanii.

Życząc udanej targowej jesieni, którą w branży bursztynniczej rozpoczyna Ambermart zapraszamy do czytania Bursztynika.

Redakcja

Sprawy organizacyjne

Walne Zebranie Członków MSB	2
Ostrzeżenie przed fałszywym certyfikatem!	2
Firmy Rekomendowane	3
Członkowie MSB	3

Wydarzenia

Rok legalnego wydobycia - A. Sado	4
II Rajd Rowerowy Szlakiem Bursztynowym - M. Kopańska	5
X Mistrzostwa Świata w Poławianiu Bursztynu - M. Kosior	6
Dzień Bursztynu na Jarmarku Św. Dominika - M. Kosior	7
Europejskie Święto Bursztynu 2008 - M. Kopańska	9
Bursztyn na VI Bałtyckim Festiwalu Nauki - E. Sontag	10

Targi

Amberif 2008 - podsumowanie - M. Kosior	11
Jubinale'08 - A. Piwko, J. Filipowicz	14
Polska na targach bursztynu w Meksyku - P. Nowakowski	16

Wystawy

Przymierze Morza i Ziemi - W. Gierłowski	17
Wernisaż wystawy "Poławiacze bursztynu" - M. Kosior	17
Wystawa dzieł Lucjana Myrty - W. Gierłowski	18
Wystawy objazdowe z Warszawskich Zbiorów Bursztynu - B. Kosmowska-Ceranowicz	19

O bursztynie

Rodziny i rodzaje roślin z eocenich lasów - A. Pielnińska	20
Nowe znaleziska żywic kopalnych w Hiszpanii - B. Kosmowska-Ceranowicz	22

Sylwetki

Pożegnanie dr Krystyny Leciejewicz (1950-2008) - K. J. Jakubowski	23
Z historii badań bursztynu w świecie - CURT W. BECK I SWIATOSŁAW S. SAWKIEWICZ - B. Kosmowska-Ceranowicz	23

Recenzje

Past and present of the Kaliningrad Amber Conglomerate - W. Gierłowski	26
Top Amber - A. Sado	27

Bursztynowe upominki

Bursztynowy naszyjnik dla Celine Dion - M. Kosior	28
---	----

Product • Design

Atlas defektów odlewniczych cd. - opracowanie J. Malicki	29
--	----

WYDAWCA

Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztynników
ul. Beniowskiego 5 hala B6, pokój 116A,
80-382 Gdańsk, Poland
Tel./Fax: +48 58 554 92 23,
info@amber.org.pl; www.amber.org.pl

**redakcja dziękuje wszystkim Autorom za
nieodpłatne udostępnienie artykułów**

REDAKCJA

Elżbieta Sontag - Redaktor Naczelny, esontag@tlen.pl
Ewa Rachoń - ewa.rachon@mtgsa.com.pl
Michał Kosior - michal.kosior@gmail.com

WSPÓŁPRACA

bursztynowy portal amber.com.pl
portal jubilerski www.pb.info.pl

REKLAMY I DYSTRYBUCJA

Alicja Wiśniewska - info@amber.org.pl
TŁUMACZENIE: Piotr Łuba - luba@pb.info.pl

Sprawy organizacyjne

WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW MIĘDZY N A R O D O W E G O STOWARZYSZENIA BURSZTYNNIKÓW

Dnia 19 czerwca br., w sali seminaryjnej Międzynarodowych Targów Gdańskich S.A., odbyło się Walne Zebranie Członków MSB.

Porządek obrad obejmował m.in.:

- przedstawienie bilansu i rachunku wyników za 2007r.
- sprawozdania z działalności Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego w 2007r.
- przedstawienie planu pracy i budżetu na rok 2008

Wyniki finansowe MSB za rok 2007 zostały zreferowane przez panią Irenę Barzowską z firmy Akcept, prowadzącą księgowość Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników. Sumy Bilansowe MSB, w aktywach i pasywach zamykają się kwotą 85.171,30 zł.

Strata za rok 2007 wyniosła 17.714,95 zł, która zgodnie z Uchwałą Walnego Zebrania zostanie pokryta z przychodów w latach następnych. Jedną z głównych przyczyn ujemnego wyniku finansowego Stowarzyszenia jest niska ściagalność składek członkowskich.

Walne Zebranie Członków MSB zwróciło się do Zarządu z wnioskiem o usprawnienie skuteczności ściągania składek poprzez bezpośredni kontakt członków Zarządu z osobami zalegającymi z płatnościami.

Komisja Rewizyjna MSB, w swoim rocznym sprawozdaniu stwierdziła, że Zarząd właściwie gospodarzy środkami finansowymi, a dokumentacja jest odpowiednio sporządzana.

Zarząd przedstawił plan działalności na 2008r., który obejmuje:

- promocję bursztynu bałtyckiego poprzez:
  - opracowanie materiałów informacyjnych
  - promocję i kontrolę firm rekomendowanych
  - współpracę przy opracowywaniu założeń polskiej marki bursztynu

- prowadzenie analiz branży i rynku
- publikacje w czasopismach jubilerskich
- badanie próbek bursztynu na Politechnice Gdańskiej
- obecność na targach krajowych i zagranicznych
- wspieranie inicjatyw innych organizacji i instytucji promujących bursztyń bałtycki
- współpracę z Politechniką Gdańską i władzami regionu w kwestii powołania Instytutu Bursztynu i lobbowania na rzecz powołania niezależnej placówki spełniającej funkcje:
  - laboratorium bursztynu
  - instytucji szkolącej rzeczoznawców bursztynu i gemmologów
  - instytucji dysponującej funduszem na promocję bursztynu bałtyckiego
- publikacje i wydawnictwa własne
- sprawne komunikowanie wewnątrz MSB
- organizację szkoleń
- współpracę z międzynarodowymi organizacjami jubilerskimi
- pozyskiwanie środków na działalność statutową:
  - starania o refundacje
  - pozyskiwanie refundacji i dofinansowania publikacji
  - sprzedaż wydawnictw własnych i pozyskanych

Walne Zebranie Członków MSB zatwierdziło budżet na rok 2008, zamykający się kwotą 167.120,00 zł.

Wnioski końcowe Walnego Zebrania Członków MSB:

1. Usprawnić skuteczność zbierania składek członkowskich
2. Nadać planowi pracy na 2008r., formę określonych zadań i terminarz ich realizacji
3. Przyspieszyć terminy przyszłych dorocznych Walnych Zebrań Członków MSB

OSTRZEŻENIE PRZED FAŁSZYWYM CERTYFIKATEM!!

Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztynników ostrzega przed fałszywym certyfikatem, który pojawił się na zagranicznym rynku.

Rekomendacja wystawiona jest na firmę Anell, Anna Lejko. Datę jego ważności oznaczono od dnia 30.09.2004 r. do dnia 1. 10.2008r.

Zgłoszony przypadek fałszerstwa jest obecnie wyjaśniany przez Stowarzyszenie.

Przypominamy Państwu, że certyfikaty MSB wydawane są na okres 1 roku, a data ich ważności jest wyraźnie zaznaczona na naszej rekomendacji.

Aktualna lista Firm Rekomendowanych przez MSB, wraz z podanym terminem ważności certyfikatu, dostępna jest na naszej stronie www.amber.org.pl, w zakładce Firmy Rekomendowane. W celu zabezpieczenia się przed nieuczciwymi praktykami, kupcy coraz częściej kierują pytania do Stowarzyszenia z prośbą o potwierdzenie oryginalności otrzymanego certyfikatu.

Sprawy organizacyjne

FIRMY REKOMENDOWANE PRZEZ MSB

Firmy posiadające aktualny certyfikat, który daje prawo do używania znaku towarowego Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników.

COMPANIES RECOMMENDED BY THE IAA

Below are given firms and persons that have been granted certificate, which gives the right to use our trademark and as such those companies can be recommended as producers and sellers of amber and its products.

S&A BURSZTYNOWA BIŻUTERIA SP. Z O.O. - Adam Pstrągowski	OTOKA AMBER COLLECTION - Dorota i Krzysztof Otoka
ART. 7 - Wojciech Kalandyk	LUX - Joanna, Jan Bryksy
VENUS - Jacek Leśniak	SILVART - Dimitris Nikolopoulos
BALT - Leszek i Adam Dulinski	ZIMMERMANN - Arkadiusz Zimmermann
RAV - Krzysztof Basiukiewicz	AMBER ART GUTOWSKI - Marek Gutowski
AMBER JEWELLRY - Kazimierz Matusiak	AMBERSTO - Józef Stopyra
STENEX - Stefan Plota	AG - Aleksander Gliwiński
ART-SILVER KRAUSE - Leszek Krause	ART AMBER RZEMIOSŁO ARTYSTYCZNE S.C. - Wojciech Leonowicz
SOLO - Bożena Przytocka	GALERIA I PRACOWNIA BIŻUTERII ARTYSTYCZNEJ - Teresa Brzustowicz-Wydra
GALLERY NORD AMBER - Anna Elżbieta Najder	ABC GOLD PRACOWNIA ZŁOTNICZA - Wojciech Chojnacki
VESSEL INTERNATIONAL INC - Stephanie Stepień	CAROL HAND& CRAFT CO LTD Frank Kong
AMBERMODA - Mariusz Gliwiński	AMBERIA - Monika Jasińska
STANIMEX BIS SP. ZO.O. - Alicja Darkowska	MTM SILVER STUDIO - Maciej Szulimowicz
KOLIA - Jarosław Lis	EUROPAID LTD - Janusz Kieżik
GOLDMAJOR GROUP - Robert Rontaler	ABRO - Roman Sztangierski
YIDKAMBAR - Zdzisława Czerniak	ART JEWELLERS STUDIO - Anna Gajewska
ENZO - Józef Soszyński	NEW AMBER COLLECTION - Marcin Wesołowski
GDAŃSKI BÓWKA - Grzegorz Nikiel	MOJA FORMA - Maria Fijałkowska
EDMAR - Jolanta i Edward Marzec	
IMAGE SILVER - Piotr Szulta Piotr Szymański	
BONSTO - Witold Bongart	
SAWAMBER - Cezary Kosieradzki	

FIRMY OCZEKUJĄCE W TRYBIE REGULAMINOWYM NA PRYZNANIE ZNAKU

RECOMMENDED COMPANIES ON THE WAITING LIST

ABC GRAN - Marcin Niebrzydowski	ZAKŁAD PRODUKCYJNO-USŁUGOWO-HANDLOWY - Jolanta Zakrzewska
ZP. AMBERSMELL - Paweł Łysoń	JUBILEX - Piotr, Mariusz Siezieniewscy
EUROAMBER - Sylwester Szyłów	

CZŁONKOWIE PRZYJĘCI MIĘDZY 05.03.2008-21.08.2008

(na dzień 21.08.2008 roku Stowarzyszenie liczy 224 członków)

NEW MEMBERS OF THE IAA

ACCEPTED BETWEEN 05.03.2008-21.08.2008

(on 21 August 2008 the Association had 224 members)

Dorothy Chłystun - Githag	Gisuk Kim	Harvey C. Lococo
Dariusz Jan Kwiatkowski	Doug Lundberg	Kazimierz Szyszko
Mariusz Damian Bawol		

Wydarzenia

Anna Sado

amber.com.pl

ROK LEGALNEGO WYDOBYCIA

7. lipca minęła 1. rocznica podpisania regulacji zasad poszukiwania i wydobywania bursztynu w Gdańsku. 9. lipca odbyła się specjalna konferencja prasowa na jednej z bursztynodajnych działek. Udział w niej wziął prezydent Gdańska Paweł Adamowicz, który odbył patrol z funkcjonariuszami policji i straży granicznej.

Głównym celem tego patrolu było pokazanie negatywnych skutków nielegalnego wydobywania bursztynu w postaci dewastacji środowiska i na tym tle zademonstrowanie, że legalne wydobywanie wiąże się nierozdzielnie z rekultywacją terenu. Ostatni przypadek nielegalnego wydobywania został zarejestrowany w lutym br. (pisaaliśmy o tym: Likwidacja nielegalnej kopalni na Stogach) i można założyć, że zawdzięczamy to także lepszej współpracy między bursztynnikami, urzędnikami miejskimi, policją i strażą graniczną oraz częstszym patrolom. Pół roku bez nowych meldunków na ten temat to może i nie jest spektakularny sukces, ale w tym przypadku dużo ważniejsze jest to, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia maleje dzięki podpisaniu ustawy regulującej zasady poszukiwania i wydobywania surowca na terenach należących do gminy.

Zarządzenie Prezydenta Miasta Gdańska z dn. 7. lipca 2007 (nr 847/2007) w sprawie określenia zasad i trybu oddawania w dzierżawę gruntów stanowiących własność Gminy Miasta Gdańska na cele związane z poszukiwaniem, rozpoznaniem i wydobywaniem złóż bursztynu to pierwsza od 35 lat regulacja prawna w tym zakresie w Gdańsku i kolejne działanie w ramach programu „Gdańsk Światową Stolicą Bursztynu”. Pierwszy przetarg na działki, których wybór był konsultowany ze środowiskiem bursztynniczym, odbył się w dniu 11 października 2007 roku. W jego wyniku zostało wydzielonych 7 z 8 działek o powierzchni ok. 20 hektarów zlokalizowanych przy ulicach Kaczeńce i Sucharskiego w Gdańsku. Dwie z nich trafiły do firmy Golden Amber z Hrubieszowa, cztery do firmy Baltex Inżynieria i Górnictwo Morskie z Gdyni i jedna do Lucjana Nagórskiego z Gdańska. Minimalna cena wywoławcza wynosiła 1000 zł za wydzielanie 1 hektara za miesiąc, maksymalna wylicytowana za jedną z działek wyniosła 2550 zł.

W umowie podpisywanej z miastem na okres maksymalnie 12 miesięcy dzierżawca zobowiązuje się m.in. uporządkowania całego terenu i jego rekultywacji polegającej na przywróceniu

poprzedniego stanu ukształtowania terenu. W celu zabezpieczenia tego warunku umowy pobierana jest kaucja. Jak ważny jest ten właśnie punkt umowy, widać na terenach, gdzie prowadzone było nielegalne wydobywanie - doły o głębokości nawet do 8 metrów stanowiły bardzo poważne zagrożenie dla życia przebywających tam osób. Tym większe znaczenie ma więc propozycja firm prowadzących legalne wydobywanie dotycząca możliwości rekultywacji tego terenu metodą hydrauliczną.

Przetarg z 11 listopada 2007 był dotychczas jedynym, choć kolejne zapowiadane najpierw na luty br., potem maj nie odbyły się z powodu niedopełnienia wszystkich formalności. Najbliższy, podczas którego gmina Gdańsk udostępni w sumie około 70 hektarów nowych terenów pod poszukiwanie i wydobywanie bursztynu, ma być ogłoszony pod koniec lipca i został zaplanowany na sierpień.

Legalne wydobywanie na działce firmy Golden Amber.
Fot: Michał Kosior

Prezydent Gdańska podkreślał, że jednym z jego celów jest także zachęcanie innych, nie tylko pomorskich gmin do korzystania z doświadczenia miasta Gdańsk w tym zakresie. W listopadzie 2007 prasa podała wiadomość, że garwoliński jubiler Grzegorz Rutkowski uzyskał koncesję na rozpoznanie i poszukiwanie złóż bursztynu (pisaaliśmy o tym: Rozpoznanie złóż a nie wydobywanie bursztynu pod Lublinem). Pod koniec kwietnia br. do Kancelarii Prezydenta Gdańska wpłynęło pismo Juliana Kołtońskiego, dyrektora spółki Port Morski Elbląg sp. z o.o., z propozycją włączenia władz miasta Gdańska do działań na rzecz rozpoznania, pozyskania i racjonalnego zagospodarowania surowca podczas prac hydrotechnicznych prowadzonych w związku z budową kanału żeglugowego przez Mierzę Wiślaną (pisaaliśmy o tym: Bursztynnicy pierwsi przekopią Mierzę Wiślaną).

Tak więc Gdańsk nie jest więc już tylko centrum produkcyjnym bursztynowej biżuterii, ale także miejscem rozpoznania i wydobywania surowca. Niestety, nie ma danych o wielkości tego wydobywania i formach jego dystrybucji. Jednak można założyć, że raczej nie są to spektakularne ilości, które pozwolą uniezależnić się od dostaw surowca z Rosji czy Ukrainy. Zarządzenie to ma także wymiar promocyjny: świadomość, że zdecydowana

większość surowca wykorzystywanego w biżuterii bursztynowej, pochodzi z nielegalnych źródeł, na pewno nie przyczyniała się do budowania pozytywnego wizerunku bursztyny zarówno w Polsce, jak i na świecie. Tylko jednym zarządzeniem w ciągu roku udało się tak dużo zmienić...

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Magdalena Kopańska - rzecznik prasowy SPSB

amber.com.pl

II PROMOCYJNY RAJD ROWEROWY SZLAKIEM BURSZTYNOWYM

4 czerwca wyjazdem z Wielunia do Połagi rozpoczął się II Promocyjny Rajd Rowerowy Szlakiem Bursztynowym. Uczestnicy mieli do przebycia około 1000 kilometrów na trasie powrotnej Połaga-Wieluń.

Pałace słońce, silny wiatr i strugi deszczu chociaż pogoda nie rozpieszczała uczestników II Promocyjnego Rajdu Rowerowego Szlakiem Bursztynowym, przejechali oni tysiąc kilometrów, przecierając rowerowe szlaki z dalekiej litewskiej Połagi, poprzez Obwód Kaliningradzki aż do Wielunia.

Fot. Michał Kosior

Rajd został zorganizowany przez Stowarzyszenie Polski Szlak Bursztynowy przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim w Łodzi. Imprezie poświęconej pamięci Kazimierza Nowaka polskiego podróżnika, który rowerem objechał Afrykę patronowało Narodowe Centrum Kultury w Warszawie. W rajdzie wzięło udział 21 osób z Wielunia, Sieradza, Łasku, Uniejowa, Łodzi i Gdańska. Trasa wiodła z litewskiego nadbałtyckiego kurortu Połaga przez Mierzeję Kurską, Morskoje, Kaliningrad, Mikoszewo, Gdańsk, Grudziądz, Toruń, Kruszwicę, Uniejów, Konopnicę i Wieluń.

Przez Litwę i Rosję

Na Litwę uczestnicy rajdu wyruszyli autokarem w nocy z 3/4 czerwca. Zaraz po dotarciu na miejsce wsiedli na rowery i ruszyli na plażę, by podziwiać piękny zachód słońca. Następnego dnia swą podróż rozpoczęli od zwiedzenia Muzeum Bursztyny w Poładze. Przed nimi było 1000 km odległość, która rozbudzała wyobraźnię nawet najbardziej zagorzałych rowerzystów.

Droga z dalekiej Połagi do łatwych nie należała, cykliści pokonywali średnio 100 km dziennie. Z pogodą bywało różnie. Po kilku dniach palącego słońca doszło nawet do poparzeń słonecznych. Z kolei innego dnia cykliści kończyli etap w strugach deszczu. Dziki plaże Rosji, niesamowite klify na Sambii i zbieranie bursztyny to niezatarte wspomnienia uczestników tej niezwykłej wyprawy. Niedziela, 8 czerwca, pokazała natomiast, że w ciągu jednego dnia rowerem można przejechać z Kaliningradu do Gdańska.

Znowu w Polsce

W Światowej Stolicy Bursztyny w Muzeum Bursztyny cykliści spotkali się z przedstawicielami Urzędu Miasta, Urzędu Marszałkowskiego i Gdańskiej Organizacji Turystycznej. Bardzo się cieszymy, że propagujecie turystykę rowerową. Ten rajd promuje nie tylko szlak bursztynowy, ale również wskazuje na potrzebę budowania dróg rowerowych w Polsce mówił Antoni Szczyt, pełnomocnik prezydenta Gdańska ds. komunikacji rowerowej.

Z Gdańska rowerzyści jechali szlakiem bursztynowym w kierunku Wielunia przy okazji zwiedzając m.in. zamek krzyżacki w Gniewie, starówkę w Grudziądzu i Torunia, Mysią Wieżę w Kruszwicy, bazylikę w Licheniu oraz zamek w Uniejowie.

Ostatnia trasa z Konopnicy do Wielunia wiodła przez Osjaków, Krzczów, Toporów i Przywóz. Po drodze rowerzyści minęli grodzisko w Konopnicy oraz kurhany w Lesisku i Przywozie, czyli atrakcje Nadwarciańskiego Szlaku Bursztynowego.

Wydarzenia

Cyklści zakończyli rajd 15 czerwca, biorąc udział w uroczystościach 725-lecia Wielunia.

Wydaje nam się, że to, co było głównym zamierzeniem rajdu, czyli przejechanie tej odległości oraz promowanie przebiegu szlaku bursztynowego wraz z leżącym na nim województwem łódzkim, a w szczególności ziemią wieluńską, udało się wykonać w 100 procentach podsumowuje wyprawę komandor rajdu Janusz Antczak, zapewniając jednocześnie, że Stowarzyszenie Polski Szlak Bursztynowy na tym nie poprzestaje i już planuje przyszłoroczny rajd.

Pełną relację z rajdu można przeczytać na stronie internetowej: www.nabursztynowymszlaku.pl

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Michał Kosior

X MISTRZOSTWA ŚWIATA W POŁAWIANIU BURSZTYNU

Od 11 do 13 lipca odbywały się w Jantarze finały X Mistrzostwa Świata w Poławianiu Bursztynu, do których eliminacje trwały od 4 lipca na całym wybrzeżu Morza Bałtyckiego. W finałach udział wzięło ponad stu uczestników z kraju i zagranicy.

Patronat nad X Jubileuszowymi Mistrzostwami Świata objął Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski i Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Bogdan Borusewicz a także Jan Kozłowski, Marszałek Województwa Pomorskiego i Mieczysław Struk, Wicemarszałek Województwa Pomorskiego, jednocześnie Prezes Pomorskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej. Bursztynowy Portal amber.com.pl był patronem internetowym tego wydarzenia.

W piątek (11.07) i sobotę (12.07) odbyła się konferencja naukowa „Bursztyń jako dobro turystyczne basenu Morza Bałtyckiego” poświęcona tematami związanym z bursztynem i turystyką. Organizatorem sesji naukowej był Urząd Gminy Stegna oraz Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego w Elblągu. W tym roku konferencja miała charakter międzynarodowy, obok polskich prelegentów swoje referaty przedstawili goście z Czech, Łotwy i USA. Na jubileuszową edycję mistrzostw wydany został kolejny zbiór referatów pod redakcją prof. dr hab. Janusza Hohlaitnera z SW im. B. Jańskiego pt.: „Bursztyń jako dobro turystyczne basenu Morza Bałtyckiego”.

W sobotę, po konferencji rozpoczęły się eliminacje a w niedzielę odbył się finał i runda VIP-ów. Formuła mistrzostw nie zmienia się od lat. Polega ona na tym, by z kidziny - czyli drobnych patyczków, muszelek

Uczestnicy Rajdu w Gdańsku. Fot. Michał Kosior

Stanowiska zawodników. Fot. Michał Kosior

i innych organicznych szczątków, jakie wyrzuca sztormowe morze - wyszukać i wybrać jak największą ilość bursztynowych drobinek. Każde stanowisko poszukiwawcze jest wycinkiem plaży o wymiarach 3,5 x 6 metrów, ma swojego sędziego, który odpowiednią porcję bursztynu rozsypuje w kidziny oraz wrzuca na morskie fale. Zawodnik, wyposażony w takie narzędzia jak sitka, kaszorki i grabki, ma 10 minut na poszukiwanie. Dobór techniki poszukiwawczej zależy już tylko od sprytu i doświadczenia uczestnika.

W tym roku pierwsze miejsce w kategorii seniorów zajęła 22-letnia Sylwia Augustyniak z Sienicy koło Mińska Mazowieckiego. W mistrzostwach brała udział po raz pierwszy i nie kryła radości z zajętego miejsca oraz cennych nagród. Kolejne miejsca zajęły biorąca udział w zmaganiach już kolejny rok Małgorzata Labuda z Gdyni oraz Santiago Munoz z okolic Barcelony, który reprezentował 30 osobową grupę Hiszpanów, z których aż troje dostało się do finału. W kategorii juniorów najlepszy okazał się Mirek Zawistowski z Międzyrzecza, drugie miejsce zajął Remigiusz Miguła z Warszawy, a trzecie

Wydarzenia

Monika Dziadura także z Warszawy. Wszyscy uczestnicy zawodów otrzymali okolicznościowe certyfikaty a najlepsi z nich cenne nagrody.

Jak co roku duże emocje wzbudziła runda VIP-ów, w której brali udział aktorzy, politycy i dziennikarze. W tym roku było tak wielu chętnych, że musiały się odbyć eliminacje. Do połowów bursztynu stanęli między innymi znani ze scen teatralnych oraz telewizji: Wojciech Wysocki - aktor Teatru Współczesnego i Dramatycznego w Warszawie; Janusz Zaorski - reżyser, scenarzysta i producent filmowy oraz po raz kolejny aktor Teatru Dramatycznego w Warszawie i wykładowca w warszawskiej PWST Marcin Troński. To oni byli najbardziej dopingowani przez publiczność. Jednak pierwsze miejsce zajął wiceprezes Stowarzyszenia Polski Szlak Bursztynowy z Wielunia Janusz Antczak, drugie poseł na Sejm RP Jan Kulas, a dopiero trzecie aktor Marcin Troński.

Zwycięzca rundy VIP-ów - Janusz Antczak - wicestarosta Wielunia i jednocześnie wiceprezes Stowarzyszenia Polski Szlak Bursztynowy. Fot. Michał Kosior

Janusz Antczak nie krył zaskoczenia swoim dobrym wynikiem. - *Od zawsze dobry byłem w zbieraniu jagód. Kilka litrów tych owoców nie było*

Michał Kosior

amber.com.pl

DZIEŃ BURSZTYNU NA JARMARKU ŚW. DOMINIKA

Jak co roku pierwszy weekend Jarmarku Św. Dominika w Gdańsku poświęcony jest naturalnemu bogactwu pomorskiej ziemi, czyli bursztynowi. W tym roku Dzień Bursztynu odbył się 26 lipca, pierwszego dnia tego największego jarmarku współczesnej Europy.

Organizatorem Dnia Bursztynu było Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztynników i Międzynarodowe Targi Gdańskie,

dla mnie problemem, stąd chyba tak dobry wynik, przydało się doświadczenie jagodziarza - żartował po zawodach.

Atrakcją była nie tylko obecność morza i bursztynow wyrzuconych na plażę, ale również wybory Miss Bursztynowego Lata, liczne konkursy, przedstawienia i koncerty muzyczne. Dzieci mogły się nie tylko bawić, ale i wysłuchać lekcji o burszynie prowadzonej przez dr. Elżbietę Sontag. Na stoisku Poczty Polskiej można było zakupić okolicznościową kartkę pocztową i ostemplować ją specjalnym datownikiem z logo mistrzostw, a na stoisku Muzeum Zamkowego w Malborku i stoisku Stowarzyszenia Jantar nabyć medale i monety okolicznościowe z logo Mistrzostw Świata w Poławianiu Bursztynu.

Wśród fundatorów nagród byli również członkowie MSB. Nagrody dla uczestników Mistrzostw Świata w Poławianiu Bursztynu ufundował Pan Marek Gutowski, właściciel firmy Amber Art Gutowski. Poławiacze bursztynu otrzymali od firmy bursztynowe drzewka, a uczestniczki konkursu Bursztynowej Miss komplety biżuterii. W celu zgłębienia wiedzy o „złocie Bałtyku” Oddział Bursztynu Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk, ufundował nagrody książkowe. „Odkrywane piękno bursztynu” K. Leciejewicz i K. Kwiatkowskiej w wersji polskiej oraz dla obcokrajowców, licznie biorących udział w Mistrzostwach, w języku angielskim. Pan Antoni Fijałkowski, właściciel firmy ANTONIEFF, prowadzącej działalność hotelarską ufundował zdobywcy I miejsca weekendowy pobyt dla dwojga w swoim hotelu w Ustce. Nagrody w konkursach dla publiczności sponsorowały Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A., oraz Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztynników, które od dziesięciu lat patronuje Mistrzostwom Świata w Poławianiu Bursztynu.

w przygotowaniach pomagali członkowie i opiekunki Koła Wiedzy o Burszynie „Bursztynek” działającego przy X LO w Gdańsku. Honorowy patronat nad Dniem Bursztynu objął Prezydent Miasta Gdańska Paweł Adamowicz a patronat medialny bursztynowy portal www.amber.com.pl i portal jubilerski www.pb.info.pl.

Jak co roku członkowie Stowarzyszenia przygotowali wiele atrakcji dla zainteresowanych bursztynem gości jarmarku oraz przybyłych Gdańszczan.

Wśród nich były między innymi Uliczne Warsztaty Bursztynu i Sznurka, czyli projektowanie oraz własnoręczne wykonywanie biżuterii z bursztynu, sznurka i znalezisk plażowych pod okiem znanych

Wydarzenia

Uliczne Warsztaty Bursztynu i Sznurka.

artystów bursztywników, członków i przyjaciół Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztywników. Jury miało twardy orzech do zgryzienia, by wśród wielu ciekawych prac wykonanych głównie przez dzieci wyłonić tę najbardziej atrakcyjną artystycznie. Główną nagrodę, album o Gdańsku, zdobył kilkunastoletni Piotrek, który stworzył dwie prace: okazały naszyjnik z dużych, wypolerowanych bursztynowów oraz bardzo delikatną pracę z niewielkich bursztynowych paciorków. Właśnie za ten drugi obiekt, który jury oceniło jako najciekawszy wzorniczo, dostał główną nagrodę. Dla innych uczestników przygotowano nagrody pocieszenia.

Głównym tematem tegorocznego Dnia Bursztynu były bursztynowe drzewka, które są symbolem Stowarzyszenia Bursztywników. To właśnie im poświęcono dwie inne atrakcje: zdobienie przygotowanego wcześniej drzewka bursztynkami oraz wyrzuconymi przez morze patyczkami, a także wypełnianie bursztynem narysowanego w piasku znaku MSB. Usypywane w piasku Bursztynowe Drzewko Szczęścia wzorem buddyjskich mandali miało być przesłaniem pokoju i szczęścia dla świata i miłośników tej skamieniałej żywicy. Wymieszane z piaskiem bursztyny były następnie skrzętnie wybierane przez zawodników biorących udział w eliminacjach do XI Mistrzostw Świata w Poławianiu Bursztynu, które po raz kolejny odbędą się w przyszłym roku w Stegnie.

Podczas Dnia Bursztynu Stowarzyszenie Bursztywników postanowiło uhonorować pamiątkowymi dyplomami oraz ciekawą bursztynową biżuterią dwie panie Henrykę Jablonski oraz Krystynę Rucińską z Fundacji Podaruj mi Życie. Dzięki ich pomocy chorująca od ośmiu lat na raka kości Gdańszczanka Karolina Steine przeszła w Chicago kosztowną nowatorską kurację i wraca do zdrowia. W Polsce niestety nie dawano już jej szans na wyzdrowienie. Prezes MSB

Mariusz Gliwiński oraz wiceprezes Ewa Rachoń wręczyli paniom Bursztynowe Nagrody za wrażliwe serce.

Duże zainteresowanie wzbudzały też archaiczne techniki obróbki bursztynu, które prezentował odpowiednio przebrany w strój z epoki Eryk Popkiewicz, z wykształcenia archeolog a z zamiłowania bursztywnik. Wiele osób własnoręcznie mogło spróbować niełatwego rzemiosła i z trudem wykonywać dziurki w bursztynowych bryłkach. Średniowiecznymi technikami można było także wykonać słupeckie monety, co pokazywał i objaśniał Narcyz Kalski ze Słupska. Właściwie technika ta do dziś się niewiele zmieniła, poza tym, że została usprawniona i w pełni zmechanizowana, jednak wybicie monety własnoręcznie było dla niektórych gości jak powrót do średniowiecza.

Dr Elżbieta Sontag z Uniwersytetu Gdańskiego prezentowała na stoisku Muzeum Inkluzji ciekawe okazy oraz opowiadała o ich powstaniu i genezie samego bursztynu. Jak zawsze potrafiła oczarować i rozkochać w bursztynie wielu gości.

Oprócz licznych atrakcji, w których można było wziąć udział na targu Węglowym, Muzeum Narodowe oraz Muzeum Bursztynu zaproponowały wszystkim uczestnikom ulgowy bilet na bursztynowe wystawy. Poza stałą wystawą w Muzeum Bursztynu można zobaczyć także czasową wystawę „Poławiacze Bursztynu” oraz ekspozycję prac młodych litewskich jubilerów. W Zielonej Bramie, oddziale Muzeum Narodowego, jest czynna wystawa prac Lucjana Myrty. Ponadto szereg galerii z bursztynem udzielało zniżek przy zakupach dla uczestników Dnia Bursztynu z widocznym znaczkiem Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie Bursztywników dziękuje sponsorom, dzięki którym udało się zorganizować tak bogaty i ciekawy program Dnia Bursztynu. Byli to:

Amber Art Gutowski - Marek Gutowski

Amber Mix - Robert Rogala

Dejwis - Marian Dejcz, Mirosław Wiśniewski

Golden Amber

Kolia - Jarosław Lis

Muzeum Bursztynu - Oddział MH Miasta Gdańska

Power Amber

Rav - Krzysztof Basiukiewicz

Stenex - Stefan Plota

Wikwol

Zarząd MSB składa specjalne podziękowania dla Pani Pauliny Binek i Pana Janusza Wosika oraz dla firmy Power Amber za pomoc i wsparcie organizacyjne Dnia Bursztynu.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Magdalena Kopańska - rzecznik prasowy SPSB
www.nabursztynowymszlaku.pl

EUROPEJSKIE ŚWIĘTO BURSZTYNU 2008 WIELUŃ-KONOPNICA

Kilogramy bursztynowych nagród, pokazy walk legionistów i gladiatorów, wyścigi rydwanów rzymskich - to powody, dla których w dniach 8-10 sierpnia do Wielunia i Konopnicy zjechały tłumy. Już po raz drugi Stowarzyszenie Polski Szlak Bursztynowy zorganizowało Europejskie Święto Bursztynu.

Międzynarodowy charakter imprezy potwierdzała obecność grup rekonstrukcyjnych z włoskiego miasta Fano oraz wpisanie II Europejskiego Święta Bursztynu w kalendarz Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego. A spotkania wielu kultur nie sposób było nie zauważyć. Włosi przygotowali pokaz zaślubin, jakie miały miejsce w starożytnym Rzymie, wspaniale prezentowali się także legioniści. Dodatkowo podniebienia uczestników święta cieszyły włoskie makarony, sardynki i napitki. Kolorowy korowód, który

Korowód prowadził Mieszko I – czyli Janusz Antczak we własnej osobie. Za nim podążały rydwany a następnie grupy rekonstrukcyjne, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Konopnickiej, dzieci ze szkół oraz Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego. Fot. Michał Kosior

przeszedł w sobotę ulicami Wielunia, był mozaiką złożoną z kupców i wędrowców pradawnego szlaku bursztynowego, którego jedna z odnóg wiodła doliną Warty przez ziemię wieluńską.

Sceneria z początków naszej ery, smakołyki kuchni przodków, namioty legionistów i wojów, rzymskie rydwany, scenki z życia dworu Mieszka I, pokazy antycznych obyczajów, przesądów i magii, pokazy tańca celtyckiego - wszystko to tworzyło niesamowitą atmosferę sprzed wieków.

Co sprytniejsi szukali w piasku kawałków bursztynu i cennych nagród, z których główną był 10-dniowy pobyt nad Adriatykiem dla dwóch osób. Kto nie znalazł „złota północy” mógł wygrać sakwy bursztynu w licznych konkursach, albo zaopatrzyć się na jednym ze stoisk. Pomorscy bursztynnicy przywieźli do Wielunia kilogramy swoich wyrobów. Słowem - zgodnie z zapowiedziami organizatorów - nikt nie wyszedł z imprezy bez kawałeczka bursztynu a dzieci bez maskotki święta - pluszowego baranka.

Wszystko, co działo się przez te trzy dni na ziemi wieluńskiej, nie byłoby możliwe, gdyby nie ludzie zarażeni bursztynową idea. Podczas sobotniej gali do rąk tych osób trafiła statuetka i certyfikat Mecenasa Szlaku Bursztynowego. Dostali ją: Marszałek Województwa Łódzkiego - Włodzimierz Fisiak, dyrektor Narodowego Centrum Kultury - Krzysztof Dudek, Prezes Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie - Marian Fita i TV Polonia za promocję idei szlaku bursztynowego w Polsce i poza jej granicami.

Naukowcy o bursztynie

Nie tylko zabawa towarzyszyła obchodom II Europejskiego Święta Bursztynu. Rozpoczęło się ono w piątek - dosyć oficjalnie a mianowicie sympozjum międzynarodowym „Na bursztynowych szlakach” w Muzeum Ziemi Wieluńskiej. Otworzył je dyrektor Bogusław Abramek, a poprowadzili prof. dr hab. Barbara Kosmowska-Ceranowicz z Muzeum Ziemi PAN oraz wicestarosta Janusz Antczak, jednocześnie wiceprezes Stowarzyszenia. Pierwszy wykład dotyczący „Handlu bursztynem we Włoszech pomiędzy końcem III tysiąclecia przed Chrystusem a epoką archaiczną” wygłosiła prof. Maria Luisa Nava z Włoch. Kolejny prelegent - prof. Tadeusz Grabarczyk omówił Pomorski Szlak Bursztynowy. Sympozjum zakończył wykład prof. Tadeusza Baranowskiego nt. „Odkrycia osadnictwa celtyckiego w okolicach Kalisza a jego przypuszczalnego wpływu na organizację handlu bursztynem”. Sesji towarzyszyła też promocja nowo wydanej publikacji „Od Akwilei po wybrzeża Bałtyku”

Wydarzenia

Po części naukowej nastąpiło symboliczne wkopanie kamienia milowego Stowarzyszenia Polski Szlak Bursztynowy przed Muzeum Ziemi Wieluńskiej. Pierwszy taki głaz wykonany z działoszyńskiego trawertynu stanął w ubiegłym roku w Konopnicy.

Kamień milowy Polskiego Szlaku Bursztynowego został wkopany przed Muzeum Ziemi Wieluńskiej. Fot. Magdalena Kopańska.

Na zakończenie otwarto wystawę „Kolorowy świat bursztynu w jubilerstwie” autorstwa projektanta Mariusza Gliwińskiego, jednocześnie prezesa Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników.

Elżbieta Sontag

BURSZTYN NA VI BAŁTYCKIM FESTIWALU NAUKI

Bałtycki Festiwal Nauki jest imprezą popularno-naukową organizowaną od 2003 roku przez wyższe uczelnie województwa pomorskiego, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty branżowe oraz związane z nauką środowiska pozauczelniane. Jest adresowany do szerokiego grona społeczeństwa niezależnie od wykształcenia począwszy od starszych klas szkół podstawowych. Celem Festiwalu jest upowszechnienie tematyki i osiągnięć prowadzonych badań naukowych oraz przybliżenie ich społeczeństwu w możliwie zrozumiałej, atrakcyjnej formie, rozwinięcie ciekawości świata i radości z jego poznawania.

W tym roku, odbyło się 700 festiwalowych wydarzeń, a przygotowało je ponad 3800 osób z 34 instytucji, dwa z nich przygotowane zostały przez Muzeum Inkluzji w Bursztynie Uniwersytetu Gdańskiego. Trwający w tym roku od 29 maja do 1 czerwca Bałtycki Festiwal Nauki odwiedziło

- W bursztynie trzeba dostrzec piękno i tylko starać się tak go oprawić, by jak najlepiej wyeksponować jego walory - powiedział autor wystawy.

Cykliczne spotkania wielu kultur

Zadowolenia z tegorocznej imprezy nie kryli zarówno uczestnicy bursztynowej zabawy oraz jej organizatorzy.

- Sama wizja przedsięwzięcia nie wystarcza, potrzeba jeszcze zaangażowania i pracy wielu osób. W tym roku poprzeczkę ustawiliśmy bardzo wysoko, ale nie ma innego wyjścia, jeśli organizuje się imprezę o charakterze międzynarodowym - podsumowuje święto Janusz Antczak, wiceprezes Stowarzyszenia Polski Szlak Bursztynowy.

Europejskie Święto Bursztynu jest doskonałą promocją archeologiczno-historycznego dziedzictwa kulturowego ziemi wieluńskiej oraz jej krajobrazowo-przyrodniczych walorów, ważnych dla ruchu turystycznego. Wielkie zaangażowanie tym wydarzeniem skłoniło Stowarzyszenie do nadania imprezie cyklicznego charakteru. W ciągu najbliższych 12 lat kolejne odsłony Europejskiego Święta Bursztynu będą nosiły znamiona poszczególnych państw leżących na starożytnym szlaku bursztynowym.

kilkanaście tysięcy dzieci i dorosłych z Trójmiasta i okolic.

Po raz pierwszy na Festiwalu Nauki Muzeum prezentowało swoje zbiory w 2003 roku, po 4 letniej przerwie znów włączyliśmy się do imprez festiwalowych. Uczestnictwo w festiwalu było możliwie dzięki Międzynarodowemu Stowarzyszeniu Bursztynników, które było sponsorem i patronem naszej imprezy. Uzyskane fundusze od MSB pozwoliły na uzyskanie dofinansowania ze strony Uniwersytetu Gdańskiego oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obydwie imprezy przygotowywane przez Muzeum zgłoszone zostały pod wspólnym tytułem „Bursztyn bałtycki świadek życia sprzed 40 milionów lat”. W piątek 30 maja odbywały się wykłady i zajęcia warsztatowe w pomieszczeniach Muzeum w Gdyni przy Al. Piłsudskiego 46. Przybyli uczniowie mogli wysłuchać prelekcji o inkluzjach, genezie bursztynu, jego odmianach barwnych i wykorzystaniu w biżuterii. Podczas zajęć warsztatowych pokazane zostały inne żywice kopalne, współczesne żywice, imitacje i podstawowe metody ich rozróżniania. Najwięcej radości

Wydarzenia

sprawiło samodzielne szlifowanie i polerowanie bursztynu oraz poszukiwanie zachowanych szczątków pod mikroskopem.

Druga impreza odbyła się 01 czerwca podczas pikniku naukowego w Gdyni na Al. Jana Pawła II (przy Akwarium Gdyni). Były to głównie zajęcia warsztatowe – szlifowanie, polerowanie inkluzji i samodzielne poszukiwanie inkluzji pod mikroskopem. Warsztaty uzupełniała wystawa inkluzji, odmian barwnych bursztynu bałtyckiego i innych żywic kopalnych. Specjalnie na tę imprezę Muzeum przygotowało 20-stronicową broszurkę: „Bursztyń bałtycki – odkryjmy wymarły świat”, która była bezpłatnie rozdawana podczas pikniku.

Bardzo duże zainteresowanie ze strony szkół jak i osób prywatnych pokazało potrzebę takich prezentacji i jeżeli uda nam się pozyskać sponsorów, będzie ona stałym elementem programu Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

Bursztynowe warsztaty podczas pikniku naukowego w Gdyni. Fot. E. Sontag

Targi

Michał Kosior

amber.com.pl

AMBERIF 2008 - PODSUMOWANIE

Rekordowa ilość wystawców, bo prawie 500, nowa hala ze srebrną i złotą biżuterią, blisko 6.000 zarejestrowanych kupców w 45 krajach świata - to najważniejsze informacje tegorocznych, 15. Targów Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich Amberif 2008, które odbywały się w dniach 11-15 marca.

Kupcy

Według statystyk prowadzonych przez targi liczba zarejestrowanych kupców delikatnie spadła. Z całą pewnością można powiedzieć, że nie przyjechało wielu Amerykanów, natomiast, jak twierdzą wystawcy, zauważalne było pojawienie się nowych klientów z Europy. Brak kupców amerykańskich doskwierał zwłaszcza wystawcom oferującym tradycyjną biżuterię bursztynową. Mimo początkowych zapowiedzi o dobrych nastrojach kupców na targach w Tucson na początku roku, wielu z nich dokonało właśnie tam bursztynowych zakupów i zrezygnowało z przyjazdu do Polski. Słabnący dolar, duża różnica kursowa oraz zapowiadana dekonjunktura na światowych rynkach spowodowała dużą ostrożność w podejmowanych decyzjach zakupowych.

W ten sposób coraz bardziej znaczącymi klientami stają się dla producentów bursztynu rodzimi, polscy kupcy oraz handlowcy europejscy, wśród których bursztyń staje się coraz bardziej modny. Podobnie

Ceremonia otwarcia 15 Targów Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich Amberif 2008. Fot. Elzbieta Sontag

jak na targach inhorgenta europe, gdzie wystawcy zauważyli większe zainteresowanie bursztyńem ze strony kupców z Europy Środkowej i Wschodniej; według niektórych pojawiają się także nowi klienci z Zachodu. Pewnym znakiem czasów, na który zwracano uwagę, jest obserwowany od kilku lat coraz mocniejszy spadek obrotów w handlu z wieloma dotychczasowymi wielkimi hurtownikami. Istnieje bardzo wiele małych firm prowadzących biżuterię, a łatwość dotarcia bezpośrednio do producentów powoduje także, że opłacalnym staje się wyjazd handlowy nawet dla właściciela małej sieci kilku sklepów z uniknięciem pośrednika.

Sposób prezentacji i wzornictwo

Od kilku lat widać profesjonalizację wystawców i samych targów, a w tym roku było to wyjątkowo wyraźne. Coraz więcej firm posiada własne zabudowane stoiska. Widać odejście od piętrowych, wielkich konstrukcji, które najwyraźniej ekonomicznie nie były uzasadnione, na rzecz prostej i czytelnej ekspozycji. Coraz mniej jest także stoisk, gdzie ilość biżuterii zaprezentowanej w witrynach dochodzi do kilkudziesięciu kilogramów; wiele firm posiada na stoiskach tylko wzory biżuterii do składania zamówień realizowanych po targach.

Coraz więcej jest też firm, które zainwestowały we współpracę z dobrymi projektantami, i to one wyraźnie odróżniają się wzornictwem. Nowoczesny design, który trafia w gust świadomych klientów, to według niektórych jedyna szansa na ucieczkę do przodu i sprostanie wymagającej konkurencji. Wielu producentów biżuterii ma dziś świadomość, że dobrą wzorniczo i perfekcyjnie wykonaną biżuterię mogą bez problemu sprzedać w korzystnych dla nich cenach. Zauważalnie zaznacza się podział na tych, którzy na rynek dostarczają produkty słabej jakości i w niskiej cenie, oraz na tych, którzy dobrym wzornictwem i świetnym wykonaniem zajmują górną półkę jubilerską. Niestety, producentów estetycznie i jakościowo kiepskich wyroby wciąż jest wielu.

Tradycyjnie kilka firm zaskoczyło interesującym wzornictwem. W ofercie można jednak określić pewien generalny trend dla biżuterii bursztynowej: coraz częściej widać rzeźbiarsko modelowane kamienie bursztynowe, nierzadko są to formy o powtarzalnych kształtach w całości kompletu biżuterii. To już nie tylko różnych kształtów kaboszony, lecz wielopłaszczyznowe formy. Przykładem takich rzeźbiarskich realizacji mogą być wyjątkowe pierścionki zaprezentowane na stoisku S&A Bursztynowa Biżuteria - jeden z nich, „Niecały biały”, został uhonorowany Bursztynową Kulą, nagrodą studentów ASP w Łodzi za najlepszy wzór na targach. Na uwagę zasługuje również powrót w wielu firmach do tradycyjnych sposobów zakuwania kamieni. Po latach nadużywania kleju w mocowaniu bursztynu w oprawach, znów możemy podziwiać kamienie misternie zakute w delikatne łapki. Bursztynowi coraz częściej towarzyszą także kamienie szlachetne: nie tylko diamenty, ale i szmaragdy, szafiry czy coraz wyższej jakości perły.

Również coraz więcej firm proponuje biżuterię złotą z bursztynem, przy czym wzornictwo nie dąży już do jak najniższej wagi, a tym samym ceny. Producenci sami przyznają, że na rynku istnieje

znaczne zapotrzebowanie na bursztyń drogi i ekskluzywny. Zdołali wypromować to, co do tej pory tworzyły firmy włoskie i niemieckie. Nowoczesna złota oprawa, brylanty i królujący pośród nich bursztyń sprawia, że prezentowane wyroby stają się prawdziwym jubilerstwem. Wydaje się, że następnym krokiem będzie zastosowanie na szerszą skalę białego złota w połączeniu z bursztynem oraz coraz większe i lepszej jakości brylanty.

Bursztynowy trend

Podczas targów prowadzone były seminaria dotyczące trendów, jedno z nich zaprezentowała Christel Trimborn, redaktor naczelna magazynu „GZ Art + Design”. Wyróżniła ona w modzie na najbliższy czas trend bursztynowy, który cechuje się między innymi piaskowanymi i matowanymi powierzchniami, odwołaniem do kolorystyki i faktur ziemi oraz ciepłymi barwami. Wśród wiodących producentów widać dostosowanie wzornictwa do ogólnych trendów światowych i coraz częstsze zabawy fakturą powierzchni metali. Do tej pory nie było jednak takich eksperymentów na bursztyń. W tym roku na co najmniej kilku stoiskach można było zauważyć bursztyń matowany oraz, co jest szczególną nowością, kamienie szlifowane do środka.

Ceny

Wzrost cen metali na rynkach światowych, wzrost cen bursztyń oraz umocnienie się złotówki wobec spadającego dolara to tylko niektóre z czynników, jakie spowodowały wyższą cenę gotowej biżuterii. Od jesiennego Ambermartu, na którym część wystawców już podniosła ceny, do Amberifu średnia cen biżuterii wzrosła od 15 do 25%. Z rozmów z wystawcami wynika, że cały czas można kupić biżuterię srebrną z bursztynem po wyjątkowo niskich cenach, lecz kupcy chcący wybrać dobrą jakościowo biżuterię, muszą się liczyć ze znacznie większym wydatkiem. Można więc było nabyć biżuterię w cenie poniżej dolara za gram, lecz z drugiej strony także powyżej trzech euro za gram. Z obserwacji na targach wynika, że wiele firm zdecydowało się na droższy asortyment, który dodatkowo przysparza prestiżu i ułatwia budowanie marki.

Gala Mody i Bursztyń

Jednym z najważniejszych wydarzeń targów jest co roku Gala Mody i Bursztyń. W tym roku Galę poprowadziła Ambasador Bursztyń Lidia Popiel. Zaprezentowanych zostało siedem pokazów, choć nie wszystkie z udziałem bursztyń. W przerwie odbyło się rozdanie nagród w konkursach

„Uliczne Spotkania - 5th Avenue” - pokaz Aleksandra Gliwińskiego i Agnieszki Gruszki. Fot. Michał Kosior

Elektronos, Mercurius Gedanensis oraz Bursztynowe Rzemiosło. Ogólna opinia o gali jest coraz bardziej dyskusyjna. Gala, mimo że jest wydarzeniem w skali Europy wyjątkowym, jest jednocześnie zaniedbanym ogniwnem targów. Wielu uczestników powtarza, że z roku na rok ogólny poziom organizacji spada. Brak reżysera gali i jednego podmiotu odpowiedzialnego za promocję powoduje, że tak naprawdę nie wiadomo dla kogo jest ten wieczór. Intuicyjnie wydaje się, że powinien być dla najważniejszych kupców, którzy zniechęceni brakiem tłumaczenia na angielski po prostu nie przychodzą. Co więcej, organizator nie jest w stanie zainteresować tym wydarzeniem odpowiedniej ilości dziennikarzy ogólnopolskiej prasy modowej oraz mediów (nie mówiąc już o zagranicznej), a relacje z pokazów ukazują się głównie w mediach branżowych i lokalnych. Są to także powody, dla których z udziału w tegorocznej gali wycofały się dwie bez wątpienia najlepsze i najbardziej profesjonalne zespoły: Image Silver i Jola Słoma & Mirek Trybulak oraz S&A Bursztynowa Biżuteria i Michał Starost. Zdaniem wielu widzów, ich nieobecność w widoczny sposób obniżyła poziom wydarzenia.

4 czy 5 dni targów?

Tegoroczny Amberif po raz drugi trwał 5 dni, z których 4 były branżowe i tylko ostatni otwarty dla publiczności. Z przeprowadzanych po targach ankiet wynika jednak, że większość wystawców chce targów czterodniowych bez dostępu niefachowej publiczności. Jak zapowiada komisarz targów Ewa Rachoń, niewykluczone, że targi Amberif zostaną zamknięte dla publiczności, a otwarte tylko dla rejestrujących się kupców. Decyzja w tej sprawie zostanie podjęta na spotkaniu Rady Konsultantów planowanym na 6 maja br. Dla publiczności otwarte pozostaną na pewno sierpniowe targi Ambermart.

Nowa hala i nowe tereny targowe

Nowa hala oraz nowe miejsca parkingowe to dwie rzeczy, których od dawna brakowało na Międzynarodowym Targom Gdańskim. W tym roku udało się je przynajmniej w części zaspokoić. Wybudowana obok Hali Bursztynowej nowa Hala Żłota o powierzchni 3.500 m², do której przeniesieni zostali wystawcy z dotychczasowej niewielkiej hali numer 4, w kolejnych latach może być niewystarczająca. Umiejscowienie terenów w dzielnicy Przymorze jest wielce problematyczne dla ich rozbudowy, stąd od kilku lat głośno mówiono o budowie nowych terenów targowych. W zeszłym roku wraz z przyznaniem Polsce organizacji mistrzostw Europy w piłce nożnej oraz planami miasta budowy stadionu głośno zaczęło się mówić, by obok stadionu stanęło także centrum konferencyjne. W tym roku zarząd MTG SA, organizatora targów Amberif, oficjalnie potwierdził podczas konferencji prasowej zamykającej targi, że trwają starania, by takie centrum zostało zbudowane w dzielnicy Letnica. Jest więc wyraźna szansa, że w najbliższych kilku latach targi zostaną przeniesione do mniej zamieszkałej części miasta, do zbudowanego od podstaw centrum targowego.

Ocena

Ogólne oceny targów wśród wystawców były skrajnie różne. Oprócz entuzjastycznych opinii firm, które zawarły dobre kontakty, słychać było również bardzo głośne narzekania. Jednak wystarczyło porównać ocenę targów z oferowanym asortymentem, by dojść do prostego wniosku, że producenci ciekawej i atrakcyjnej biżuterii raczej dobrze wypowiadają się o minionej edycji targów. O każdym targach mówi się, że obiektywnie można ocenić je z co najmniej kilkumiesięcznej perspektywy czasu, a ewentualne narzekanie na brak klientów powinno się wiązać z przemyśleniem, czy oferowane wzornictwo lub jakość wyrobów mają swoich potencjalnych nabywców. Amberif przez 15 lat ugruntował swoją pozycję największych targów bursztynu na świecie, ale to nie wystarczy - także producenci muszą jeszcze popracować nad swoją ofertą i sposobem ekspozycji.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Targi

Agnieszka Piwko, Joanna Filipowicz
www.pb.info.pl

JUBINALE'08

Od 13 do 15 czerwca odbyła się I edycja targów JUBINALE. Na terenach targów w Krakowie spotkało się 119 wystawców (z Polski, Litwy, Niemiec, Czech, Węgier, Grecji, Belgii i USA) z 1679 gośćmi, z czego 1253 byli to kupcy branżowi. Wśród odwiedzających z zagranicy (219 osób) byli Czesi, Słowacy, Niemcy, Węgrzy, Anglicy, Litwini, Włosi Austriacy, Rosjanie i Hindusi (zobacz: www.pb.info.pl - JUBINALE'08 w liczbach).

Wystawcy zaprezentowali ofertę ze wszystkich sektorów branży jubilerskiej - biżuteria złota, brylanty, kamienie szlachetne i kolorowe, biżuteria srebrna, z bursztynem, biżuteria z kolorowymi kamieniami, zegarki, opakowania, narzędzia i maszyny. Jak na pierwszą edycję targów, do której wielu odwiedzających podchodziło sceptycznie, ostrożnie traktując czwartą na polskim rynku imprezę targową jest to wynik dający dobre podstawy do dalszego rozwoju. Z naszych rozmów z niektórymi kupcami wiemy, iż będą polecali JUBINALE w swoim środowisku i odwiedzą targi za rok.

Otwarcie targów

Otwarcie targów wspólnie poprowadzili i przywitani wystawców oraz odwiedzających Prezes Targów w Krakowie Ewa Woch i dyrektor Wydawnictwa Polska Biżuteria - (organizatora targów JUBINALE) - Andrzej Sadowski. Symboliczną lampką szampana wzniesiono toast za powodzenie targów, czyli wspólny sukces wystawców, odwiedzających i organizatora.

Plusy targów

O powodzeniu każdej imprezy targowej, nie tylko w branży jubilerskiej, decyduje wiele czynników - jednym z nich jest zadowolenie wystawców. Wielu z nich podzieliło się z nami swoimi wrażeniami po pierwszej edycji targów (zobacz: www.pb.info.pl - JUBINALE'08 w opiniach).

Na zadowolenie wystawców wpłynęło wiele czynników. Na czoło wysuwa się tu znakomita organizacja targów, bez zbędnej biurokracji i z naciskiem na wychodzenie naprzeciw potrzebom wystawców. Duże wrażenie na wystawcach zrobiła przemyślana kampania reklamowa oparta jednym wyraźnym logotypem. Chwalona także była ochrona, obsługa techniczna targów oraz zaplecze parkingowe.

Pokazy mody i biżuterii

Duże pozytywne wrażenie wywarła koncepcja pokazów mody i biżuterii, które zostały wpisane w codzienną pracę targową. Dwa razy dziennie w dni branżowe i raz w niedzielę odbyły się pokazy, na których specjaliści z Grupy Kreatywnej OnoMono

Pokazy mody i biżuterii. Fot. Studio Polska Biżuteria.

pod kierownictwem artystycznym cenionej projektantki mody Moniki Onoszko pokazali, jak łączyć modę i biżuterię oraz jak dobierać ozdoby do ubioru.

Odwiedzający targi JUBINALE'08 mieli okazję podziwiać kolekcję 12 firm jubilerskich w połączeniu z 7 liniami kreacji kobiecych. Oto one:

Amber Mix & Kamila Majcher
Anna Dziubek & Teresa Kopias
Hanna Makarsky Collection - Eltrim Company & Femini
Marcin Bogusław & Aneta Rapacz
Aweg & Teresa Kopias
S.T.A.M.P.S. & House
Silvam & Kamila Majcher
Lewanowicz & Aneta Rapacz
GCB: Amber Globe & Monika Onoszko, Art 7& Kamila Majcher, Balt & Aneta Rapacz, Enzo & Aneta Rapacz, VNS Venus & Monika Onoszko.

Odmianą stylistykę miał niedzielny mega show z udziałem uznanego w Polsce i nie tylko projektanta mody, autora wielu prowokacyjnych prac oraz artysty znanego już ze współpracy z branżą jubilerską - Michała Starosta.

11 kolekcji zaaranżowano w stylistyce happeningu, podczas którego zgromadzona publiczność obserwowała tancerki - złodziejki w czarnych strojach, przemykające pomiędzy gośćmi i znieścacka pojawiające się na scenie z niegodziwym zamiarem kradzieży klejnotów. Był też i obrońca jubilerów - czarnoskóry stróż prawa, któremu niejedna z oglądających pokaz pań chętnie dałaby się złapać.

Jako ostatnie zaprezentowane zostały pokazane 2 olśniewające kolekcje Michała Starosta w połączeniu z biżuterią Lewanowicz oraz Trend-Skaute Polskiej Biżuterii Marcina Bogusława. Urok strojów plażowych oraz kreacji wieczorowych, które wyszły z pracowni popularnego projektanta, został podkreślony przez blask biżuterii z kolorowymi kamieniami firmy Lewanowicz oraz autorskich prac młodego artysty Marcina Bogusława. Mega show zachwylił również najlepszą siatkarkę Europy, jedną z zespołu polskich złotych Małgorzatę Glinkę.

Targowe nowości

Każda impreza targowa niesie za sobą możliwość pokazania świata nowości. Targi JUBINALE'08 posłużyły wielu wystawcom do zaprezentowania całej gamy nowych kolekcji. Jedni pokazali nowe wzory bursztynowej biżuterii ze złotem, inni zaskakujące połączenia kolorowych kamieni i srebra, jeszcze inni postawili na awangardową klasykę. Ale każdy z prezentujących swoją ofertę wystawców wpisał się świetnie w ideę imprezy. Bo JUBINALE to pokaz trendów na lato.

Seminaria i wystawy

Oprócz rozmów handlowych oraz pokazów biżuterii i mody na całonocny obraz targów JUBINALE'08 złożyły się również wystawy artystyczne i fachowe seminaria. Na nowo odkrywając rynek krakowski Galeria Sztuki w Legnicy pokazała dwie z cyklu wystaw składających się na Legnicki Festiwal Srebro 2008. W Krakowie gościły „Srebrne Szkoły” oraz „Debiuty”. Ta pierwsza to ekspozycja projektów studentów europejskich uczelni kształcących artystów - złotników. W jej skład wchodziły prace studentów uczelni ze Słowacji i z Finlandii. Natomiast „Debiuty” to cykl, w ramach którego co roku organizowana jest pierwsza indywidualna wystawa absolwenta polskiej uczelni branżowej. W tym roku w Legnicy debiutował Jakub Śliwowski, absolwent łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych.

Ponadto firma Wikwol na swoim stoisku zaprezentowała prace mistrzów bursztynowego rzemiosła z pracowni Carskie Sioło z Sankt Petersburga. Pracownia ta znana jest przede wszystkim z rekonstrukcji słynnej Bursztynowej Komnaty. Zgromadzone na wystawie eksponaty powstały właśnie na potrzeby rekonstrukcji tego słynnego bursztynowego przedsięwzięcia lub są projektami własnymi twórców.

Ale targi to przede wszystkim ich handlowy aspekt. Seminaria, z którymi zapoznać mogli się wystawcy miały głównie na celu pomoc w dalszej pracy. Jednym z prelegentów była dr Elżbieta Sontag, pracownik naukowy Uniwersytetu Gdańskiego, kierownik Muzeum Inkluzji w Bursztynie, druga kobieta, która zdobyła tytuł "Bursztynnika Roku". Elżbieta Sontag opowiadała zgromadzonej publiczności czym charakteryzuje się naturalny bursztyn i jak go odróżnić od podróbek. Przedstawiciel firmy P.A.T., mgr inż. Robert Wójcik, prezentował nowe sposoby projektowania biżuterii w programach 3D.

Platforma Trend-Skaut Polskiej Biżuterii

W artystyczny klimat wpisała się także nowa platforma - Trend-Skaut Polskiej Biżuterii, czyli poszukiwanie swojej drogi we wzorniczym gąszczu współczesnego świata. W tym roku, na premierowej

edycji targów JUBINALE'08 „skautem” Polskiej Biżuterii został wybrany Marcin Bogusław.

Młody projektant uhonorowany został prawdziwym skautowskim kapeluszem, srebrną odznaką (projekt i wykonanie Leszek Sobiech) oraz dyplomem, które w symboliczny sposób nawiązują do idei skautingu (a ang. scout - poszukiwanie). Młody poszukiwacz trendów objęty został patronatem organizatora na najbliższy rok. Współpraca rozpoczęła się już w ramach targów JUBINALE'08 od promocyjnego stoiska na platformie Trendy Projektantów i udziału w pokazach mody.

Marcin Bogusław podkreślał, jak wiele znaczy dla niego taka forma promocji, która przełożyła się na jego sukces handlowy. Niech mówią za siebie jego słowa wypowiedziane w drugi dzień targów - sprzedałem już wszystko, nawet to czego jeszcze nie zrobiłem...

W opinii wielu wystawców i kupców JUBINALE'08 rozpoczęły nową erę w organizacji imprez targowych w Polsce. W tę nową jakość wpisał się również wieczór wystawców zorganizowany w zabytkowym dworze w „Hrabstwie” Tomaszowice. Wystawcy, którzy zdecydowali się na udział we wspólnej imprezie z pewnością długo będą wspominać wieczór pod Krakowem.

Wieczór wystawców. Fot. Studio Polska Biżuteria

Podsumowanie

Jak świadczy większość opinii i reakcje potargowe znacząca część wystawców usatysfakcjonowana jest targami JUBINALE'08, a dla niektórych JUBINALE rozpoczęło nową jakość w organizacji targów. Tak naprawdę to czas pokaże czy kolejna platforma branży jubilerskiej, tym razem na południu Polski, na stałe wpisze się w kalendarz polskich targów. Przed organizatorem, jak i wystawcami cały rok na promocje, budowanie pozytywnego wizerunku oraz pracę nad JUBINALE.

Kolejna edycja już 5-7 czerwiec 2009!

Targi

Przemysław Nowakowski

POLSKA NA TARGACH BURSZTYNU W MEKSYKU

Reprezentacja polskiej Ambasady w Meksyku wzięła udział w targach bursztynu Ambar Expo Internacional 2008, które odbywały się w mieście San Cristobal w meksykańskim stanie Chiapas. Podczas pierwszych trzech dni trwania imprezy, odwiedziło ją ponad 12 tys. osób z całego świata.

Fot. Przemysław Nowakowski

Ambar Expo Internacional 2008 rozpoczęło się w piątek 25 lipca. Od 11 lat impreza ta jest największym przedsięwzięciem wystawienniczotargowym branży bursztyńniczej w Meksyku. W zeszłym roku targi odwiedziło blisko 80 tys. osób, które zakupiły biżuterię za 1,2 mln dolarów. Na tegorocznych targach swoją ofertę prezentowało 60 wystawców. Bieżąca edycja Ambar Expo trwała do 10 sierpnia. Targom towarzyszyło wiele imprez i spotkań okolicznościowych, m.in. koncerty muzyczne, pokazy tańca i konkurs na najpiękniejszy wyrób z bursztynu.

W tym roku, na zaproszenie MSZ Meksyku i Ministerstwa Gospodarki stanu Chiapas Polska po raz pierwszy wzięła udział w targach Ambar Expo. Na stoisku polskiej ambasady można było otrzymać materiały promocyjne na temat bursztynu bałtyckiego, polskiej gospodarki, kultury i nauki oraz zapoznać się z polską ofertą targową dla branży bursztyńniczej. Odwiedzający mogli także uzyskać informacje na temat naszego kraju i naszego przemysłu bursztynowego.

Dodatkowo, Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztyńników przekazało polskiej ambasadzie w Meksyku materiały informacyjne dotyczące stowarzyszenia, muzeum bursztynu w Gdańsku oraz krajowych producentów biżuterii bursztynowej, które udostępnione zostały na polskim stoisku. W ramach targów Ambasada zorganizowała także prelekcję poświęconą bursztynowi bałtyckiemu i polskiej branży bursztyńniczej.

Ernesto Ramirez - Ministerstwo Gospodarki stanu Chiapas, Przemysław Nowakowski - I Sekretarz Ambasady RP w Meksyku, Jorge Vazquez - MSZ Meksyku. Fot. Magdalena Pardel

Pod względem promocyjnym targi okazały się dużym sukcesem. Polskie stoisko cieszyło się ogromnym zainteresowaniem, a wiele osób dopiero podczas targów dowiedziało się, że Polska ma także tradycje związane z bursztyńnictwem, jego wydobyciem i oprawą. Dla Meksykanów polski bursztyn jest atrakcyjny, ponieważ w odróżnieniu do odpowiednika z Chiapas ma inne odcienie i kolor. Także zdjęcia polskiej biżuterii cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Wiele osób wyrażało ochotę zakupu polskiego bursztynu i żałowało, że zabrakło polskich firm.

Targi cieszyły się bardzo dużym powodzeniem, gdyż obecnie w okresie wakacji San Cristobal odwiedzają ogromne rzesze turystów z całego świata. Sprzedaż biżuterii podczas tylko 3 pierwszych dni trwania imprezy osiągnęła ok. 200 tys. USD.

Od MSZ Meksyku i przedstawicieli rządu stanowego otrzymałem zaproszenie na przyszłą edycję targów. Mają oni także nadzieję na przyjazd polskich firm bursztyńniczych. Są także bardzo zainteresowani wzięciem udziału w targach bursztynu w Polsce. Ze swojej strony, jestem przekonany, że udział delegacji z Chiapas, regionu, który ma mocną markę w Polsce, pozwoliłyby jeszcze bardziej zwiększyć atrakcyjność targów Amberif.

***

Chiapas jest jedynym regionem w Meksyku, gdzie znajdują się złoża bursztynu. W odróżnieniu od bursztynu bałtyckiego, bursztyn meksykański wydobywa się w kopalniach. Jego jakość jest porównywalna z bałtyckim odpowiednikiem, jest natomiast nieco młodszy i jego wiek ocenia się na ok. 25 mln lat.

Wiesław Gierłowski

amber.com.pl

PRZYMIERZE MORZA I ZIEMI

W Kaliningradzkim Muzeum Bursztynu otwarto 16 maja 2008 r. wystawę różnorodnych zabytków, wykonanych z materiałów pochodzenia organicznego - przede wszystkim z bursztynu, koralu, pereł i muszli, które zgromadziły Muzea Moskiewskiego Kremla z darów dyplomatycznych składanych carom przed wiekami. Znaczna część tych darów została złożona przez poselstwa polskich monarchów.

Nasilenie kontaktów dyplomatycznych z Rzeczypospolitą przypada na okres lat 1640 - 1680, kiedy kolejni polscy królowie: Władysław IV, Jan Kazimierz, Michał Korybut i Jan III Sobieski najpierw usiłowali ograniczyć agresję Moskwy w okresie inwazji szwedzkiej i kozacko-tatarskiej pod przewodnictwem Bohdana Chmielnickiego, a potem doprowadzić do ustabilizowania granic pomiędzy Rzeczypospolitą a Rosją. Z tego czterdziestolecia pochodzą wszystkie polskie dary bursztynowe zachowane do dziś w kolekcjach Kremla.

Są to dzieła wybitnych bursztynników gdańskich i królewieckich, wykwiłtne i z talentem zaprojektowane, bez dążenia do zbyt wielkiej, ostentacyjnej skali. Dzięki obszernej dokumentacji tworzonej w carskich kancelariach skarbu i spraw zagranicznych, w całości do dziś zachowanej, znamy daty poselstw i nazwiska posłów królewskich, którzy dary zamawiali, precyzując wymagania artystyczne wobec wykonawców. Zachowały się nazwiska (i wiele innych informacji) o możnych i wykształconych reprezentantach Rzeczypospolitej, którzy bursztynowe dary składali przed carskim tronem, a wśród nich warto wspomnieć o Gabrieli Stępkowskim, Cyprianie Pawle Brzostowskim oraz Janie Kotowiczu.

Wystawę czasową w kaliningradzkim muzeum, której nadano tytuł „Przymierze Morza i Ziemi”

Michał Kosior

amber.com.pl

WERNISAŻ WYSTAWY "POŁAWIACZE BURSZTYNU"

2 lipca w Muzeum Bursztynu w Gdańsku odbył się uroczysty wernisaż wystawy „Poławiacze Bursztynu” autorstwa Eryka Popkiewicza oraz Pauliny Binek, w czasie którego wręczono pamiątkowe dyplomy osobom i instytucjom wspierającym muzeum.

Na otwarciu wystawy przybyło tak wiele osób, że pracownicy muzeum zdecydowali się powitać gości na dziedzińcu muzeum, który latem jest wręcz wymarzony do tego typu wydarzeń. Dyrektor

Witryna ze świecznikami - w tym gdańskimi, z białymi profitkami z kości słoniowej. Fot. Wiesław Gierłowski

można będzie oglądać do 10 sierpnia b.r. Od połowy czerwca dostępny będzie na miejscu katalog z barwnymi zdjęciami i wszechstronnym opisem kolekcji, opracowanym przez kustosa działu „naturalistów” Irinę Zagorodnią. Ona właśnie zaprezentowała wystawę kaliningradzkiej (i po części gdańskiej uczestniczącej w otwarciu wystawy) publiczności.

Wstęp do katalogu napisała Jelena Gagarina - Generalny Dyrektor Muzeów Moskiewskiego Kremla.

Portal amber.com.pl zaprezentuje obszerniej dzieła bursztynowe z moskiewskiej kolekcji w rubryce Muzea i zbiory (podobnie jak z Ermitażu i Carskiego Sioła) lecz będzie to możliwe dopiero po ukazaniu się katalogu kaliningradzkiej wystawy (a propos - pierwszym tak obszernie traktującym dzieła bursztynowe). Przed otwarciem wystawy pozwolono mi na zrobienie fotografii pod warunkiem odłożenia ich publikacji do czasu ukazania się katalogu, z wyjątkiem ogólnych ujęć witryn wystawowych i ceremonii otwarcia.

Zachęcam gdańskich bursztynników i historyków sztuki do odbycia niezbyt kosztownej i nieuciążliwej wyprawy do Kaliningradu.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Gdańska oraz kierownik Muzeum Bursztynu wraz z autorami wystawy „Poławiacze Bursztynu”. Fot. Michał Kosior

Wystawy

Muzeum Historycznego Miasta Gdańska Adam Koperkiewicz oraz kierownik Muzeum Bursztynu Joanna Grażawska wręczyli pamiątkowe dyplomy w podziękowaniu za wspieranie placówki między innymi Krzysztofowi Skrokowi oraz Krzysztofowi Lalikowi z firmy Goldenamber, Gdańskiemu Centrum Bursztynu oraz Ewie Rachoń. Komisarz targów Amberif i Ambermart odwdzięczyła się albumem amerykańskiego projektanta biżuterii polskiego pochodzenia Henrego Dunay'a z życzeniami, by także on kiedyś zagościł z wystawą swoich prac w muzeum. Dyrektor Koperkiewicz otrzymał w podarunku od Eryka Popkiewicza kaszorek, jakim nadbałtyccy poławiacze wylawiają bryłki z wody, i zaproszenie na Mierzeję, by spróbować swoich sił w tej trudnej profesji.

Wystawa została zaaranżowana w Sali Sądowej - na ekspozycję składają się dawne i współczesne stroje poławiaczy bursztynu wraz z ich opisem, różne rodzaje poławianych bryłek „złota północy” z towarzyszącymi im często muszelkami pąkli, a także galeria zdjęć i film o poławiaczach. Zdecydowanie inne są eksponaty przygotowane przez Paulinę Binek: poetycko potraktowane zostały wyrzucone przez morze drobne patyczki, deski, piasek i bursztyn. Opatrzone odpowiednim komentarzem artystycznym, stały się elementami cyklu obrazów „Brzegi morza” inspirowanych wędrówkami po dzikich plażach Mierzei Wiślanej oraz opowieściami zaczerpniętymi z mitologii krajów nadbałtyckich.

Całość uzupełniona jest zdjęciami współczesnych technik legalnego poszukiwania i wydobycia bursztynu na gdańskich terenach dzielnic Stogi

Obrazy z cyklu „Brzegi morza” autorstwa Pauliny Binek.
Fot. Michał Kosior

i Przeróbka autorstwa Michała Kosiora. Komentując wystawę, podkreślano jej ogromną wartość w programie Gdańsk - Światową Stolicą Bursztynu: odwiedzający Muzeum Bursztynu powinni opuszczać je w przekonaniu, że nie tylko projektujemy i wykonujemy fantastyczne przedmioty z bursztynu, lecz także jest on u nas wydobywany i poławiany metodami, które są równie historyczne jak samo bursztynnictwo.

Wystawa prezentowana będzie w Muzeum Bursztynu do końca września, a jej finisaż został zaplanowany na 28 sierpnia jako jedna z atrakcji targów Ambermart. Tego dnia na dziedzińcu Muzeum Bursztynu pokazana zostanie także kolekcja przygotowana przez Joannę Mierzejewską oraz Paulinę Binek.

Wiesław Gierłowski

amber.com.pl

WYSTAWA DZIEŁ LUCJANA MYRTY W GDAŃSKIEJ ZIELONEJ BRAMIE

Muzeum Narodowe w Gdańsku zainstalowało w reprezentacyjnych salach Zielonej Bramy - budowli wprawdzie włączanej w ciąg tak zwanych bram wodnych do miasta na pobrzeżu Motławy, lecz od początku pełniącej honorową funkcję siedziby polskich monarchów wizytujących Gdańsk - kolekcję imponujących dzieł pracowni Lucjana Myrty.

Kolekcja ta, tworzona od 30 lat, staje się coraz większa liczbowo i pod względem skali obiektów. Uroczyste otwarcie wystawy nastąpiło we wtorek 15 lipca 2008 r. przy udziale Marszałka Województwa Pomorskiego Jana Kozłowskiego,

Fot. Wiesław Gierłowski

który wręczył Mistrzowi Lucjanowi medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, nadany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego.

Wystawa prezentuje się znacznie okazalej niż podczas sześćoletniej ekspozycji w Ratuszu Głównego Miasta pod nazwą „Klejnoty Morza”, choć z kolekcji ubyło sporo przedmiotów nabytych wcześniej przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska. Zastąpiły je z nadwyżką nowe ogromne obiekty, głównie meble: skarbiec (od którego wystawa nosi nazwę) z suplementami w postaci stołu przyściennego i wielkiego zegara (120 kg masy - sic!) oraz blisko 4-metrowego, hebanowego cabinetu w stylu angielskim, pięknie dekorowanego wielobarwnymi bursztynowymi mozaikami, prezentującymi fantastyczne i egzotyczne ptaki.

Wystawę otwiera swoisty happening w dobie niedoboru surowca na rynku: wielkie akwaria z zatopionymi bryłami bursztynu unikalnej wielkości w liczbie 71, plus 20.000 bryłek szlifowanych z inkluzjami organicznymi. Żadne muzeum bursztynu nie może pochwalić się takim zbiorem.

Niestety wcześniejsza zapowiedź utworzenia w Muzeum Narodowym działu bursztynu nie sprawdziła się i wystawa potrwa tylko do 10 grudnia 2008 r. Będzie za to czynna od wtorku do niedzieli aż do godziny 20.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Barbara Kosmowska-Ceranowicz

amber.com.pl

WYSTAWY OBJAZDOWE Z WARSZAWSKICH ZBIORÓW BURSZTYNU

Najnowsza wersja wystawy objazdowej ze zbiorów Działu Bursztynu Muzeum Ziemi PAN w Warszawie „Dzieje i blask bursztynu” proponowana jest muzeom od 2006 roku. Wystawa gościła już w muzeach w Wieliczce, Rogoźnie, Ciechanowie, Baranowie i połowy czerwca br. była czynna w Częstochowie.

Muzeum Ziemi organizuje wystawy czasowe poświęcone problematyce bursztynu również zagranicą. Każda kolejna wystawa bursztynu udostępnia nowo pozyskane okazy o możliwie coraz ciekawszych walorach naukowych i wystawienniczych.

Obecna wystawa koncentruje się na dziejach i blasku bursztynu bałtyckiego. Wobec coraz

Hebanowy cabinet Lucjana Myrty Fot. Wiesław Gierłowski

częściej pojawiających się imitacji bursztynu, na wystawie można zobaczyć dawne i współczesne imitacje i porównać je z naturalnym pięknem bursztynu.

Druga wystawa objazdowa, którą udostępnia Dział Bursztynu, to wystawa fotograficzna „Na bursztynowych szlakach” przygotowana na VIII Festiwal Kultury Europejskiej we współpracy z Instytutem Adama Mickiewicza w Warszawie i Ambasadą Polską w Algierii w 2007 roku. Autorką koncepcji wystawy i scenariusza jest Barbara Kosmowska-Ceranowicz.

Składa się ona z oprawionych w ramki 24 fotogramów (65 x 44 cm), które ilustrują następujące tematy: Bursztynowy szlak sprzed 40 milionów lat, Bursztynowe szlaki od neolitu do bursztynowej komnaty oraz Na współczesnym turystycznym szlaku bursztynowym. Wystawa eksponowana była także w Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

O bursztynie

Alicja Pelińska

RODZINY I RODZAJE ROŚLIN Z EOCENSKICH LASÓW BURSZTYNODAJNYCH WEDŁUG SPISU PROFESOR HANNY CZECZOTT Z ROKU 1961 „SKŁAD I WIEK FLORY BURSZTYNÓW BAŁTYCKICH”*

FAMILIES AND GENERA OF THE EOCENE AMBERIFEROUS FORESTS AFTER THE LIST BY PROFESSOR HANNA CZECZOTT, 1961, „THE FLORA OF THE BALTIC AMBER AND ITS AGE”

- W nawiasach obok nazw rodzajowych podano liczbę gatunków z danego rodzaju (o ile nie są to gatunki pojedyncze) oznaczonych na podstawie szczątków roślinnych znalezionych w bursztynie. Są to gatunki kopalne, odmienne od współczesnych, więc ich nazw nie tłumaczono (zakończone m.in. na -ites, -phyllum). Takie gatunki wyznacza się zwykle na podstawie pojedynczych szczątków roślin, na przykład na podstawie pojedynczo znalezionego liścia. Istnieje więc możliwość opisanie poszczególnych części roślin jednego gatunku odmiennymi nazwami taksonomicznymi.

- Nazwy rodzajów roślin znanych tylko w stanie kopalnym zaznaczono podkreśleniem.

Wszelkie uwagi oraz podobieństwa do roślin z taksonów współczesnych zamieszczono na końcu zapisu.

- Dla rodzin roślin okrytonasiennych zastosowano określenia zasięgów geograficznych: T - rodziny tropikalne lub prawie wyłącznie tropikalne; K - rodziny kosmopolityczne; U - rodziny ograniczone w swym występowaniu przeważnie do strefy umiarkowanej; Z - zasięgi rozerwane; A - zasięgi anomalne.

- Pominięto niektóre taksony z listy prof. H. Czeczott, z powodu ich niejasnej przynależności systematycznej.

ROŚLINY ZARODNIKOWE, CRYPTOGAMAE

Wątrobowce, Hepaticae:

- Phragmicoma (3*)
- Lejeunea (3)
- miedzik, Frullania (6)
- Madotheca
- usznica (liverwort), Radula
- płozik, Locopholea
- Jungermannia (2)

Mchy (mosses), Musci:

- widłoząb (dicranoid moss), Dicranum (5)
- zębowłosiec, Trichostomum

- brodek, Phascum
- strzechwa (dry rock moss), Grimmia
- płonniczek, Pogonatum
- płonnik (haircap moss), Polytrichum
- fałdownik (goose neck moss), Rhytidiadelphus
- Muscites (4)
- Waisia (stubble moss), Weisia

ROŚLINY NAGONASIEENNE, GYMNOSPERMAE

Sagowcowate (Cycas family), Cycadaceae:

Zamiphyllum

Zastrzalinowate (Podocarpus family), Podocarpaceae:

Podocarpites - zastrzalin (totara), Podocarpus
Totara D. Don.

Sosnowate (pine family), Pinaceae:

sosna (pine), Pinus (16) - między innymi: sosna Banksa (Jack pine), *P. banksiana* Lamb.; sosna smołowa (pitch pine), *P. rigida* Mill.; limba (Swiss stone pine), *P. cembra* L.; sosna wejmutka (Eastern white pine), *P. strobus* L. świerk (spruce), *Picea* - *P. ajanensis* Fisch. (Japonia - Jezo)

Piceites

modrzew (larch), *Larix* - *L. dahurica* Turcz.
jodła (fir), *Abies* (4)

Cyprysnikowate (taxodium family), Taxodiaceae:

(Chinese swamp cypress), *Glyptostrobus* - *G. pensilis* K. Koch. (Chiny)
sośnica (umbrella pine), *Sciadopitys* (2) - *S. verticillata* S. et Z. (Japonia)

sekwoja, *Sequoia* (4) -- sekwoja wiecznie zielona (redwood), *S. sempervirens* Endl. (Kalifornia)

Cyprysowate (cypress family), Cupressaceae:

Widdringtonites (2) - *Widdringtonia* (Afryka Pd.)
Thuites (4) - żywotnik (arborvitae), *Thuja*, *Biota*; żywotnikowiec, *Thujopsis*

Libocedrus - (incense cedar), *L. decurrens* Torr. = cedrzyniec kalifornijski, *Calocedrus decurrens* (Kalifornia, Oregon)

cyprysik (falsecypress), *Chamaecyparis* (3) - (Alaska cedar), *Ch. nootkatensis* Spach (Ameryka Północna, Oregon - Alaska)

Cupressites (6)

Cupressinanthus (2)

jałowiec (juniper), *Juniperus*

ROŚLINY OKRYTONASIEENNE, ANGIOSPERMAE

Jednoliścienne (monocotyledons),
Monocotyledoneae

Liliowate (the lily family), Liliaceae (K):

kolcorośl (greenbrier), *Smilax* - (smooth carrion flower), *S. herbacea* (Azja Wschodnia, półn. i wsch. Ameryka), *S. Sieboldii* (Japonia, Chiny)

* H. CZECZOTT 1861: Skład i wiek flory bursztyków bałtyckich. I. The flora of the Baltic amber and its age. I. „Prace Muzeum Ziemi” No. 4, pp. 119-145.

Komelinowate (spiderwort family), Commelinaceae (T):

Commelinacites - bliski rodzaj *Dichorisandra* (Ameryka tropik.)

Palmy (palm family), Palmae (T):

daktylowiec (date palm), *Phoenix*

Palmophyllum - *Sabaleae*, *Borasseae*

Bembergia - palma Sabalowa (cabbage palmetto), *Sabal*

Obrazkowate (Arum family), Araceae (T):

Acoropsis - tatarak (sweet flag, calamus), *Acorus*

Trawy (grass family), Gramineae (K):

Graminophyllum

Dwuliścienne (dicotyledons),
Dicotyledoneae

Bukowate (the beach family), Fagaceae (R):

dąb (oak), *Quercus* (10) - 14 synonimów

kasztan (chestnut) *Castanea* (2)

buk (beech), *Fagus* - (golden-leaf chinquapin),
Castanopsis

Woskownicowate (bayberry family), Myricaceae (A):

woskownica (myrtle), *Myrica* (2)

Myriciphyllum - *Myrica Nagi* Thunb. (Japonia)

Pokrzywowate (nettle family), Urticaceae (K):

Forskalheanthium

Rdestowate (buckwheat family), Polygonaceae (K):

rdest (knotweed), *Polygonum* -- rdest powojowy
(black bindweed), *P. convolvulus*

Wawrzynowate (laurel family), Lauraceae (T):

Trianthera - (ironwood), *Eusideroxylon*
(Sumatra, Borneo)

cynamonowiec (cinnamon tree), *Cinnamomum*
(3) - cynamonowiec kamforowy (camphor tree),
C. camphora Nees et. Eberm.

Wierzbowate (willow family), Salicaceae (U):

Saliciphyllum

Magnoliovate (magnolia family), Magnoliaceae (R):

Magnolilepis - magnolia japońska, *Magnolia*
Kobus DC.

Drimysopyllum - zacierp, *Drimys* Forst.

Posłonkowate = czystkowate (the rock-rose family),**Cistaceae (R):**

Cistinocarpum

Cistronkowate = herbatowate; Ternstroemiaceae = (tea family), Theaceae (T):

Pentaphylax - *P. euryoides* Gardn. et Champ.

Stuarta Kowalewski - największy kwiat
napotkany w burszynie, 28 mm średnicy (the
biggest flower found in amber, diameter - 28
mm)

Ukeślowate (dillenia family), Dilleniaceae (T):

Hibbertia (3 = *Dermatophyllites*) - rodzaj
australijski o liściach podobnych do wrzośca,
Erica (Australian genus, leaves similar to
heath)

Bodziszkowate (geranium family), Geraniaceae (K):

bodziszek (crane's bill), *Geranium* - *G. molle* L.,

G. pusillum L.

iglica (stork'sbill), *Erodium*

Szczawikowate (the wood-sorrel family), Oxalidaceae(K):

Oxalidites (2) - oskomian pospolity (carambola =
Chinese goose berry) *Averrhoa carambola* L.
(Indie, Chiny - wielkie drzewo)

Lnowate (the flax family), Linaceae (K):

len (flax), *Linum*

Klonowate (the maple family), Aceraceae (U):

klon (maple), *Acer* (4)

Trzmielinowate=dławiszowate (the staff tree family), Celastraceae (T):

Celastrinanthium - trzmielina (spindle tree =
wahoo), *Evonymus*

Przemierzłowate (Olax family), Olacaceae (T):

ksymenia, *Ximenia* - (tallowwood), *X. americana*

Pospornicowate (Pittosporum family), Pittosporaceae (K):

Billardierites - (appleberries), *Billardiera*
(Australia, pozatropikalny)

Ostrokrzewowate (holly family), Aquifoliaceae (K):

ostrokrzew (holly), *Ilex* (3)

Szklakowate (buckthorn family), Rhamnaceae (K):

kruszyna (buckthorn), *Rhamnus*

Wilczomleczone (spurge family), Euphorbiaceae (K):

antydesma (*Chinalaurel*), *Antidesma* - *A.*
japonicum Sieb et. Zucc.

Baldaszkowate (parsley family), Umbelliferae (Apiaceae) (U):

świerżabek, *Chaerophyllum* -- trybuła (*chervil*),
Scandix; marchewnik (*cicely*), *Myrrhis*;
Chaerophyllum

Skalnicowate (suriana family), Saxifragaceae (U):

Stephanostemon (2) - *Tellima*; (*miterwort*),
Mitella; *Oresitrophe*

żylistek (*fuzzy deutzia*), *Deutzia* (2)

Adenanthemum - (*sweetspire*), *Itea virginica* L.,
I. chinensis L.

Oczarowate (witch hazel family), Hamamelidaceae (U):

Hamamelidanthium (2)

Wawrzynkowate (mezezeum family), Thymelaeaceae (K):

Eudaphniphyllum (4) - wawrzynek (*mezereon*),
Daphne: *D. odora* Thunb.; wawrzynek
główkowy, *D. cneorum* L.; *D. Gnidium* L.; *D.*
oleoides L.

Srebrnikowcowate (Protea family), Proteaceae (R):

personia, *Persoonia*

Lomatites

Dryandra

Proteacites

Różowate (rose family), Rosaceae (U):

Mengea - mydlodrzewl. mydloka (*soap-tree*),
Quillaja (Ameryka Południowa)

(Connarus family), Connaraceae (T):

Connaranthium - *Rourea* (tropik. Azja, Ameryka)

Motylkowate, Papilionaceae (K):

kostrączyca, *Dalbergia* - (T)

Leguminosites - podobny do *Salix* - wierzba

T - tropical families or law exclusively tropical; K - cosmopolitan families; U - families limited in their appearing mainly to the moderate zone; Z - torn reaches; A - anomalous reaches.

O burszynie

Wrzosowate (heath family), Ericaceae (K):

Orphanidesites - Orphanidesia z subalpejskiego piętra gór Pontusu w Azji Mniejszej
modrzewnica (bog Rosemary), Andromeda (6)
Ericiphyllum - wrzosiec (heath), Erica

Orszelinowate (white alder family), Clethraceae (R):

orszelina (sweet-pepperbush), Clethra -
Ameryka, Azja, Madera

Myrsinowate (myrsine family), Myrsinaceae (T):

Myrsinopsis
Berendtia (2)

Oliwkowate (olive family), Oleaceae (K):

Oleiphyllum - oliwka uprawna, drzewo oliwne
(olive-tree), Olea europaea

Toinowate (dogbane family), Apocynaceae (T):

Apocynophyllum

Dzwonkowate (bellflower family), Campanulaceae (K):

Carpolithus - zwrotnica zwierciadło Wenery
(European Venu's looking-glass), Specularia
speculum

Marzanowate (madder family), Rubiaceae (K):

Sendelia - marzana (madder), Rubia

Przewiertniowate (the honeysuckle family),

Caprifoliaceae (K):

dziki bez (elder), Sambucus (2)

Sandałowcowate (sandalwood family), Santalaceae (K):

Thesianthium - leniec, Thesium
Osiris (2)

Gazewnikowate (showy mistletoe family),

Loranthaceae (K):

Loranthacites - gazewnik (mulberry mistletoe),
Loranthus; jemiola (mistletoe), Viscum
Patzea (2) - (dwarf mistletoe), Arceuthobium;
(four-angle leechbush), Phthirusa

Barbara Kosmowska-Ceranowicz

NOWE ZNALEZISKA ŻYWIC KOPALNYCH W HISZPANII

W *Rzeczpospolitej* z dnia 26-27 lipca 2008 w krótkiej notatce „Owady zatopione w burszynie” podano o odkryciu złoża kredowego bursztynu (poprawniej byłoby pisać o żywicach kopalnych) z bogatą fauną w jaskini „El Soplao”. Powołując się na doniesienia z Hiszpanii złożo jest „najważniejsze na Półwyspie Iberyjskim, a może i w całej Europie”.

Korzystając z uprzejmej informacji dr A. Arillo z Madrytu - badacza inkluzji zwierzęcych w burszynie - nowe znalezisko w „El Salpao” (nie ma tu mowy o złożu) nie było dużym zaskoczeniem, ponieważ już wcześniej zostało stwierdzone, że hiszpański bursztyń jest szeroko rozprzestrzeniony

Literatura

- H.H. ANDREWS 1980: The fossil hunters. Univ. Press.
H. CZECZOTT 1861: Skład i wiek flory bursztyńów bałtyckich. I. The flora of the Baltic amber and its age. I. „Prace Muzeum Ziemi” No. 4, pp. 119-145.
A. KOHLMAN-ADAMSKA 1997: Reconstructing an amber forest on the basis of plant inclusions in Baltic amber (exhibition). In: KOSMOWSKA-CERANOWICZ B. [Ed.]: *International Interdisciplinary Symposium „Baltic amber and other fossil resins 997 Urbs Gyddanyzc 1997 Gdańsk”*. Gdańsk, 2-6 September 1997 Archeological Museum in Gdańsk. *Reports and posters abstracts*. Museum of the Earth / Scientific conferences / Abstracts No. 9, pp. 26-27. Museum of the Earth, Warsaw.
A. KOHLMAN-ADAMSKA 2001: A graphic reconstruction of an „amber” forest. In: B. KOSMOWSKA-CERANOWICZ [Ed.]: *The amber treasure trove. Part I. The Tadeusz Giecwicz's collection at the Museum of the Earth, Polish Academy of Sciences, Warsaw*. Museum of the Earth / Documentary Studies No. 18, pp. 15-18. Oficyna Wydawnicza Sadyba, Warszawa.
A. KOHLMAN-ADAMSKA 2003: Bursztyńodajny las trzeciorzędowy. In: B. KOSMOWSKA-CERANOWICZ, E. CHOIŃSKA-BOCHDAN: *Z bursztyńem przez tysiąclecia*. pp. 11-15. The Archeological Museum in Gdańsk.
A. SKIRGIEŁŁO 1983: Hanna Czeczott (1888-1982). Wspomnienie. Professor Hanna Czeczott (1888-1982) „Prace Muzeum Ziemi” No. 36, pp. 3-8.

w kilku prowincjach, w których występują białe piaski kredowe. „El Salpao”, które opracowuje Xavier Delclos dostarcza dużo materiału i inkluzji.

Obecnie opracowywane są również materiały z odkrywki „San Just” w prowincji Teruel. Część publikacji jest już wydana, reszta jest w druku. Wśród fauny z „San Just” znalezione zostały te same rodzaje stawonogów, które stwierdzono w burszynie z Alawy*.

W rejonie występowania bursztynu z Alawy, znaleziono trzecią odkrywkę (Salinillas de Buradon), a opis pierwszego znaleziska bioinkluzji jest w druku.

Wyniki badań ukażą się w drugim tomie paleontologicznego czasopisma *Alavesia*.

* Nieco więcej o burszynie z Alawy Czytelnik znajdzie w: KOSMOWSKA-CERANOWICZ B.: Światowy kongres Inkluzje w burszynie Vitoria, Hiszpania (20-23.10.1998). *Przegląd Geologiczny* 1999, 47 (4) s. 298-300.

Krzysztof J. Jakubowski (fragmenty)

POŻEGNANIE DR KRYSZTYNY LECIEJEWICZ (1950-2008)

Milanówek, 25 lipca 2008 roku

Zabierając głos w imieniu Muzeum Ziemi PAN pragnę przypomnieć drogę życiową Krystyny Leciejewicz, która przez cały okres aktywnej działalności zawodowej związana była bez reszty z naszą instytucją.

Pracę w Muzeum podjęła w październiku 1968 r., bezpośrednio po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w Liceum ogólnokształcącym w Milanówku. Tylko niespełna 3 miesiące zabrakło do oficjalnej daty jubileuszu Jej 40-lecia pracy zawodowej. Przeszła wszystkie etapy zaczynając od stanowiska technika-laboranta, asystenta, starszego asystenta, adiunkta, kustosza i począwszy od 1997 r. starszego kustosza muzealnego.

Wykazując autentyczne zamiłowania przyrodnicze, nie przerywając pracy zawodowej, podjęła w 1969 r. studia wyższe na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi w Uniwersytecie Łódzkim. W 1994 r. uzyskała stopień doktora nauk o ziemi w zakresie geografii na podstawie rozprawy pt. „Środowisko sedymentacyjne osadów trzyczorzędowych między Płockiem a Włocławkiem”.

W Dziale Bursztynu MZ stała się wytrawną specjalistką w zakresie wiedzy o bursztynie. Opublikowała około 40 prac naukowych i dokumentacyjnych, uczestniczyła w przygotowaniach

scenariuszy licznych wystaw muzealnych w kraju i za granicą. Jej ostatnie opracowania poświęcone klasyfikacji odmian bursztynu bałtyckiego, a zwłaszcza współautorski udział w przygotowaniu oryginalnego katalogu kolekcji odmian Warszawskich Zbiorów Bursztynu pt. „Odkrywane piękno bursztynu” zyskał wysokie uznanie specjalistów i miłośników bursztynu.

Niespełna rok temu objęła trudne obowiązki Kierownika Działu Bursztynu MZ zabiegając z wielkim oddaniem o należyłą ochronę powierzonych Jej opiece zbiorów muzealnych. Jeszcze na kilka dni przed niespodziewaną śmiercią cieszyliśmy się wspólnie z pozyskania cennych brył bursztynu, których transport do siedziby Muzeum osobiście nadzorowała.

Dr Krystyna Leciejewicz - nasza Krysia, odeszła nagle, w pełni sił twórczych. Swoich licznych zamierzeń nie zdoła już zrealizować. Pozostanie jednak trwały ślad Jej dokonań dokumentowany publikacjami, wystawami i wzbogaconymi przy Jej współudziale kolekcjami muzealnymi.

Zachowamy Ją w naszej pamięci jako Człowieka o niewzruszonej prawości i serdeczną Koleżankę niezmiennie życzliwą wobec wszystkich współpracowników, bezgranicznie oddaną najszlachetniejszym rodzajem instytucjonalnego patriotyzmu wobec Muzeum, z którym związała całe, swoje życie zawodowe.

Żegnaj Krysiu, niech Ci słoneczny blask bursztynu zabłyśnie i po tamtej, drugiej stronie.

Barbara Kosmowska-Ceranowicz

Z HISTORII BADAŃ BURSZTYNU W ŚWIECIE CURT W. BECK I SWIATOSŁAW S. SAWKIEWICZ

W przeciągu niespełna 5 lat odeszli dwaj znani badacze, którzy ślad swojej działalności wyraźnie zaznaczyli w historii badań bursztynu - rosyjski mineralog i geochemik dr Swiatosław S. SAWKIEWICZ (1930-2003)* i amerykański chemik prof. Curt W. BECK (1927-2008)**. Chociaż dzieliła ich ogromna przestrzeń, konkurowali z sobą w widzeniu świata bursztynu. Zajmowali się ważkimi problemami pochodzenia bursztynu i identyfikacji żywic kopalnych, stosując fizyczne i chemiczne metody

badawcze. Podczas gdy Beck rozpatrywał pochodzenie bursztynu przede wszystkim w oparciu o skład chemiczny badanych żywic, Sawkiewicz, dążąc do opracowania klasyfikacji geochemicznej, w powstawaniu różnych rodzajów żywic kopalnych, widział również znaczącą rolę procesów diagenetycznych.

Choć pracowali na różnych półkulach*** - nieomal równocześnie - po raz pierwszy rozpoczęli stosować metodę spektroskopii absorpcyjnej w podczerwieni (IRS) do badania żywic kopalnych, publikując pierwsze wyniki w 1964 roku¹. Badania prowadzone niezależnie w Rosji i Ameryce podjęli również wówczas Niemcy², ale ich nie kontynuowali.

Czasy wczesnej działalności uczonych nie sprzyjały bezpośrednim kontaktom. Dwaj doświadczeni badacze osobiście mieli okazję poznać się dopiero w 1990 roku

* Informacje uzyskane dzięki uprzejmości byłej dyrektor Muzeum Bursztynu w Kaliningradzie pani Gulajewej: urodzony w Wilnie 18.08.1930, zmarł 15.12.2003; pochowany w Petersburgu na cmentarzu Krasnieńskim. Matka Sawkiewicza Anna Jakubówna była córką lekarza, ojciec Sergiusz pochodził z serbskich ksiąząt Sobiczów. Rodzice spoczywają na cmentarzu w Wilnie.

** Informacja uzyskana od żony, dr Lily Yallourakis: urodzony 10.09.1927 w Halle nad Solawą, zmarł w Nowym Jorku 21.03.2008.

*** Sawkiewicz wiele lat pracował w Leningradzkim Instytucie Oceanologii AN ZSRR (1 Linia, 30 w obecnym S. Petersburgu), jednocześnie pełniąc funkcję przewodniczącego Mineralogicznego Towarzystwa Rosji (21 Linia, 2). Beck od 1957 roku aż do emerytury pracował w Nowym Jorku w Vassar College, gdzie oprócz kierowania Wydziałem Chemii (Chemistry Department) w roku 1960 założył w tejże szkole Laboratorium Badań Bursztynu (Amber Research Laboratory).

Sylwetki

na sympozjum „Amber in Archeology” w Liblicach (Czechy), gdzie uzgodnili niektóre kontrowersyjne tezy.

Curt W. Beck

Dla Becka głównym impulsem do badań, metodą IRS, które nazywał „analizami pochodzenia” („the provenience analyses”), prowadzonych w celu identyfikacji obiektów i poszukiwania miejsca ich pochodzenia, było pozyskiwanie przez archeologów wyrobów wykopaliskowych.

Curt W. Beck na Pierwszym Światowym Kongresie bursztynowych inkluzji (First World Congress on amber inclusions) w Alavie, Hiszpania 1998.

Interpretując ich wyniki, rozpoznając bursztyń bałtycki w wyrobach wykopaliskowych, wskazywał na rejon Bałtyku jako miejsce pochodzenia surowca. Podobnie wcześniej interpretował wyniki swych badań gdański aptekarz Otto Helm bazujący na badaniach zawartości kwasu bursztynowego. Ten kontrowersyjny wniosek był przedmiotem wielu dyskusji, a nawet w roku 1982 stał się tematem recenzji jednej z prac Sawkiewicza³. Beck po wyłożeniu swoich racji (choć w efekcie sprawdziły się racje Sawkiewicza, że krzywa IRS wskazuje jednoznacznie jedynie na rodzaj żywicy, a nie zawsze

na jej geograficzne pochodzenie) na zakończenie nawiązał do problemu pochodzenia bursztyny i wielokrotnie dyskutowanego nazewnictwa żywic kopalnych. Napisał, „Thanks to Savkevich, the origin of succinite is now open to question, and the term 'Baltic amber' is less meaningful than ever”.

Nie sposób nie wspomnieć o bibliografii komentowanej, w przewadze niemieckiej i anglojęzycznej, która ukazała się w druku w Ameryce⁴, a w Polsce wobec braku literatury, i utrudnionego jej przepływu była bardzo pomocna. Szczególnie cenne okazały się komentarze autorskie Becka dotyczące tematyki prowadzonych przez niego badań - czasem krytyczne, czasem z powołaniami na inne publikacje.

Amerykański uczony wyniki swych badań omawiał na sympozjach „Amber in Archeology” organizowanych przez Komitet Bursztyny (Committee on the Study of Amber), który powołany został w 1978 roku w ramach International Union of Pre- and Protohistoric Science (UISPP). Komitetem kierował Beck aż do śmierci.

Polskę Beck odwiedził w roku 1993, uczestnicząc w I Międzynarodowym Sympozjum „O smołę drzewnej i dziegciu”, które odbyło się w dniach 1-4 lipca w Biskupinie. Smołę uzyskiwano z kory brzoźowej i sosnowej. Beck przedstawił współautorski referat dotyczący badań smół sosnowych⁵. Sympozjum zorganizowało Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Zarówno smoła, jak i dziegieć spełniały funkcję, w części podobną do bursztyny - konserwantu, smarowidła i środka leczniczego.

Poza obiektami z wykopalisk C. Beck badał żywice kopalne z różnych zbiorów muzealnych, jak i nowo-odkrytych nagromadzeń. Żywicę z wyspy Somerset (pn. Kanada), którą szczegółowo przebadano i opisano w 1995 roku, zidentyfikował już w roku 1965 metodą IRS. Wyniki badań wyrobów wykopaliskowych z Grecji, Włoch, Słowacji i Polski już w latach 1970 i 1971 spopularyzował dziennikarz Stanisław Bernatt na łamach czasopisma *Problemy*. Bernatt wysłał także próbki do badań z wykopalisk z Inowrocławia i wyniki również przedstawił. Korespondencja między badaczem a dziennikarzem zachowała się w archiwum Działu Bursztyny Muzeum Ziemi (MZ) w Warszawie.

Z Działem Bursztyny MZ w Warszawie Beck nawiązał kontakt, proponując udział w sympozjach i współpracę w badaniach nad żywicami kopalnymi. Współpraca trwała od końca lat 70. XX wieku aż po kres jego życia. Spotkania i dyskusje na sympozjach „Amber in Archeology”, na które Profesor zapraszał, a także na innych spotkaniach obfitowały w coraz to nowe inicjatywy.

Swiatosław S. Sawkiewicz

Badania właściwości bursztynu metodami fizykochemicznymi prowadził Światosław S. SAWKIEWICZ w ramach mineralogicznych badań podstawowych surowca z kopalni na Półwyspie Sambijskim, aby następnie ukierunkować je na potrzeby przemysłowo-gospodarcze.

Swiatosław S. Sawkiewicz podczas Międzynarodowego Spotkania badaczy bursztynu w Muzeum Ziemi PAN w Warszawie, 1988.

Wydana przez niego w 1970 roku książka *Jantar*, w której historię badań „od *Odysei* Homera do 1966 roku” wyczerpująco przedstawił⁶, zestawiając bogatą literaturę, odegrała podobną rolę, jak trudniej wówczas dostępna we wschodniej Europie bibliografia Becka.

Sawkiewicz tematykę badań właściwości żywic kopalnych, z dużym zaangażowaniem wprowadził w 1985 roku na forum Międzynarodowego Towarzystwa Mineralogicznego (IMA). Utworzył niezbyt liczną grupę roboczą Working Group on Amber złożoną z przedstawicieli państw, w których prowadzone są badania bursztynu, i przez wiele lat nią kierował⁷. Dziś działająca jako Working Group on Organic Minerals pod przewodnictwem Norberta Vavry obradowała w Gdańsku na Ambermarcie w 2003 roku⁸.

Kolekcję żywic towarzyszących złożom sukcyntu z kopalni na Sambii: gedanitu, glessytu, beckerytu, stantienitu i gedano-sukcyntu, która dziś należy już do kolekcji unikatowych, Sawkiewicz, pisząc

scenariusz dla Muzeum Bursztynu w Kaliningradzie (otwarte w 1979 roku), sam gromadził i oznaczał metodą IRS. Ta cenna kolekcja do dziś znajduje się na wystawie, ale dotychczas nie ma katalogu, ani nie wydano o niej żadnej publikacji. A zawiera nowy rodzaj żywicy kopalnej gedano-sukcyntu po raz pierwszy opisany w 1970 roku. W 1988 Sawkiewicz wraz z Aruą oznaczył także drugi nowy rodzaj żywicy z eoceńskiego piaskowca ilastego (formacji Ameki) z Nigerii (Afryka), który nazwany został amekitem⁹. Niestety jest to żywica u nas nieznana, a opis jest bardzo krótki. Czy krzywa IR zachowała się też nie wiadomo.

W Polsce kontakty z rosyjskim badaczem zostały nawiązane dzięki wymianie między akademiami. Spotkanie z nim w Leningradzie w latach 70. XX wieku i przeprowadzone liczne dyskusje były dla mnie ogromnie ciekawe i inspirujące - zaczynałam badania bursztynu, a Sawkiewicz był już autorem książki, którą w tamtych latach można było przyrównać do dobrego podręcznika. Na kolejne spotkania przynosił w kieszeni różne okazy bursztynu i zwinięte w rulonik krzywe z badań w podczerwieni. Czy miał większe zbiory, nie mówił. Dopiero dziś wiem, że niektóre żywice Azji i Europy z jego nazwiskiem są w opracowaniu na Białorusi, a trzy próbki z Bułgarii przypadkowo, jako cząstka spuścizny, są obecnie w Warszawskich Zbiorach Bursztynu.

W Polsce Sawkiewicz był kilka razy, a do Muzeum Ziemi przyjechał na pierwsze Międzynarodowe Spotkanie Badaczy Bursztynu w 1988 roku. Wygłosił dwa referaty: *Stan badań bursztynu i innych żywic kopalnych*, oraz *Problemy diagnostyki i terminologia w badaniach bursztynu i bursztynopodobnych żywic kopalnych*¹⁰. Pięknie mówiący po polsku, ale i biegle władający niemieckim, był nie tylko dla gości z Zachodu osobą pierwszoplanową. Na różne pytania przed podjęciem dyskusji, a czasem jeśli uważał, że nie jest potrzebna to zamiast dyskusji, zwykł był odpowiadać: czytajcie Sawkiewicza.

Zakończenie

Badania metodą IRS, ogromnie przydatne, choć przez chemików dziś już prawie zaniechane, wymagają pilnego podjęcia i podsumowania. Temat jest dziś wyjątkowo aktualny w obliczu rozwoju rynku przemysłu jubilerskiego, braku surowca i wynikających stąd smutnych konsekwencji jakimi są coraz liczniej pojawiające się imitacje. Imitacje, które wymagają szybkiej identyfikacji właśnie tą metodą spektroskopii absorpcyjnej w podczerwieni.

***

Po śmierci prof. C.W. Becka zespół Amber Research Laboratory rozpoczął starania o nadanie tej instytucji imienia jej założyciela Curta W. Becka, zwracając się między innymi do polskich badaczy o

Sylwetki

wypowiedzenie się w tej kwestii. Szósteo sierpnia na adres Edith Stout, która objęła kierownictwo laboratorium, wysłałam pismo w pełni popierające ten projekt.

Jednocześnie chciałam podsunąć myśl do rozważenia Dyrekcji Muzeum Bursztynu w Kaliningradzie, aby w uznaniu zasług Swiatosława S. Sawkiewicza nadać jego imię Muzeum Bursztynu. Szczegółowy życiorys, który przygotowuje obecnie p. Swietłana Gulajewa przybliży nam Jego życie i dzieło.

Literatura

- ¹ SAWKIEWICZ, S. S. & SCHAKS, I. A. (1964): Infrakrasnyje spektra pogłoszczenija baltijskogo jantaria sukcinita. *Żurnal Pikl. Chim.* 37 (4,5.12). BECK, C. W., WILBUR, E. & MERET, S. (1964): Infrared spectra and the origin of amber. *Natura* 201: 256-257.
- ² SCHWOCHAU, K., HAEVERNICK, T. E. & ANKER, D. (1963): Zur infrarotspektroskopischen Herkunftsbestimmung von Bernstein.- *Jb. Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz* 10: 171-176.
- ³ BECK C.W. (1982): Physical Methods Used to determine the geological origin of amber and other fossil resins; some critical remarks: Comment [cf. S.S. SAVKEVICH, *Phys Chem Minerals* (1981) 7:1-4]. *Phys Chem Minerals* 8: 146-147.
- ⁴ BECK C.W., GERVING M., WILBUR E. (1967, 1967): "The provenience of archeological artefacts. An Annotated Bibliography. Part 1: 8c.B.C. to 1899. *Art and Archeology Technical Abstracts*, 6(2): 215-302. Part 2: 1900-1966. *Art and Archeology Technical Abstracts* 6(3): 201-280.
- ⁵ BECK C.W., STOUT E.C. & JÄNNE P.A. (1997): The Pyrotechnology of pine tar and pitch inferred from Quantitative Analyses by Gas Chromatography-Mass Spectrometry and Carbon-13 Nuclear Magnetic Resonance Spectrometry. W: W. Brzeziński & W. Piotrowski [red]: *Proceedings of the First International Symposium on Wood Tar and Pitch*. Warszawa.
- ⁶ SAVKEVICH S.S (1970): *Jantar. Niedra*, Leningrad.
- ⁷ B.C. [KOSMOWSKA-CERANOWICZ B.] (1986): Working Group on Amber. *Przegląd Geologiczny* 3: 181.
- ⁸ "Amber in Gdańsk" (2004): Seminar of the WGOM IMA. *Ambermat 2003*, Gdansk - Warsaw. *Prace Muzeum Ziemi* 47: 3-42.
- ⁹ SAVKEVICH S., ARUA I. (1990): Amekit - a new fossil resin from Nigeria. *Prace Muzeum Ziemi* 41: 156.
- ¹⁰ SAWKIEWICZ S.S. (1990): Present state of the study of amber and other fossil resins: Achievements and Problems. Oraz: The problem of diagnostics and nomenclature in the study of amber and amber-like fossil resin. *Prace Muzeum Ziemi* 41: 155-156.

Recenzje

Wiesław Gierłowski - recenzja

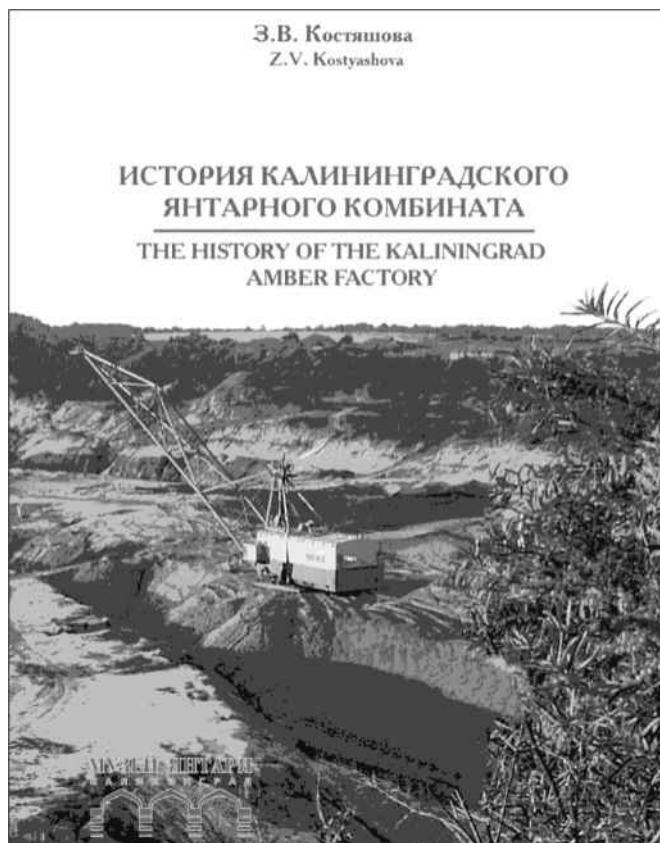
amber.com.pl

Z. KOSTYASHOVA 2007 - THE HISTORY OF THE KALININGRAD AMBER FACTORY. KALININGRAD AMBER MUSEUM. ISBN 978-5-990474-7-1

Wydanie dwujęzyczne rosyjsko-angielskie, 126 stron, format nietypowy 190/245 mm, 127 ilustracji, oprawa miękka.

Świeżo wydana przez Muzeum Bursztynu w Kaliningradzie książka Zoi Kostiaszowej „Historia Kaliningradzkiego Kombinatu Bursztynowego” jest opisem i analizą przyczyn aktualnej sytuacji znikomego wykorzystania wyjątkowego daru natury, jakim jest koncentracja zasobnych i dogodnych do eksploatacji złóż bursztynu na Sambii, ocenianych przez geologów na 1 milion ton.

Po rozpadzie Związku Sowieckiego w Rosji sprywatyzowano ogromne przedsiębiorstwa wydobywcze nie tylko ropy i gazu, lecz nawet złota i diamentów. A w bursztynie pozostaje po starym: rządzi nim administracja monopolistycznego przedsiębiorstwa państwowego „Kaliningradzki Kombinat Bursztynowy” w osiedlu Jantarny na

zachodnim wybrzeżu Sambii. Wprawdzie formalnie utworzono dwie odrębne spółki akcyjne: wydobywczą i przetwórczą, lecz obydwie pozostają wyłączną własnością przedsiębiorstwa państwowego, utworzonego równo 61 lat temu, w lipcu 1947 r., na podstawie decyzji podpisanej przez Stalina.

Autorka ukazuje anachroniczność takiego stanu rzeczy w warunkach gospodarki rynkowej i fatalne skutki zarówno dla kombinatu chronicznie nierentownego i ulegającego dekapitalizacji (przestarzałe, zużyte maszyny i urządzenia, zadłużenie, niskie płace), jak i dla kooperantów pozbawianych dostępu do surowca.

Książka zawiera nieznane dotąd dane liczbowe, rzetelnie zebrane z zapisów archiwalnych, dotyczące wahań wydobywania bursztynu za cały okres po II wojnie światowej i porównanie wyników osiąganych za czasów niemieckich z sowieckimi i rosyjskimi. Liczby ukazują źródło perturbacji w rozwoju bursztynowej branży we wszystkich krajach zajmujących się przetwórstwem (szczególnie w Polsce i Litwie) w ostatnim pięcioleciu. Na tle rezultatów wydobywczych kombinatu z dekady lat 1980., kiedy średnio rocznie uzyskiwano około 800 ton bursztynu i niewiele mniej w latach 1990., choć był to czas zamieszania i masowych kradzieży urobku, poniższe dane od roku 2003 mówią same za siebie:

Rok	Liczba ton
2003	188,2
2004	261,5
2005	201,6
2006	131,9
2007	287,5

Zarząd kombinatu stworzył praktycznie system uzależniania zagranicznych odbiorców wyłącznie od swych partykularnych interesów mimo istnienia państwowego systemu licencjonowania transakcji

przez centralne organa władzy w Moskwie. Świadczy o tym pobranie w samym roku 2007 rządowych licencji na wywóz do trzech zaprzyjaźnionych spółek w Polsce, Litwie i Tajwanie surowca w ilości 955.780 kg, co jest liczbą kilkakrotnie wyższą od całkowitego wydobycia. A przecież kombinat ma własny dział przetwórczy i zaopatruje ponad 100 prywatnych wytwórni rosyjskich.

Właścicielami spółek zagranicznych są obywatele rosyjscy wywodzący się z kombinatu: Pajurio Gintaras w Kłajpedzie - licencje na 325.130 kg, Tai-Rus Corporation w Taipei - licencje na 397.950 kg i Wikwol w Gdańsku - licencje na 332.700 kg. Wszyscy inni odbiorcy nabywali niewielkie lub mało cenne partie surowca i odpadów bursztynowych.

Dane liczbowe przytoczone przez autorkę wskazują, iż kombinat pracujący na najbogatszym złożu bursztynu w świecie, był faktycznie stale dotowany. Za czasów sowieckich pomoc publiczna miała postać przydziałów złota do przerobu, dostarczanego w cenach ułamkowych w stosunku do wartości rynkowej. W latach 1990. w postkomunistycznej Rosji udzielano dotacji na inwestycje i darowano niezapłacone podatki, opłaty za licencję wydobywczą i nieuiszczone przez całe dziesięciolecie ubezpieczenia społeczne. Polskie kopalnie i stocznie nigdy nie osiągnęły takiego poziomu zadłużenia.

Książka zawiera wiele innych interesujących przesłanek do analizy zjawisk ekonomicznych, rzutujących na aktualną sytuację w światowym bursztynictwie. Warto ją przetłumaczyć i wydać w Polsce. Obecnie kilkunastoma egzemplarzami w wersji rosyjsko-angielskiej dysponuje biuro Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników. Zachęcam do nabycia i przestudiowania. Autorce Zoi Kostiaszowej gratuluję udanego opracowania bardzo ważnego tematu.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Anna Sado - recenzja

amber.com.pl

**S. FIJAŁKOWSKI 2008 - TOP AMBER.
MIĘDZYNARODOWE STOWARZYSZENIE
BURSZTYNNIKÓW. GDAŃSK
ISBN 978-83-912894-2-6**

Wydanie dwujęzyczne polsko-angielskie, 156 stron, 138 zdjęć. Format 285/260 mm, okładka miękka.

W czasie targów Ambermart w Gdańsku premierę będzie miał album o bursztyńce zatytułowany „Top Amber” i poświęcony interesującemu wzornictwu biżuterii bursztynowej na przestrzeni kilku ostatnich lat.

Album został wydany przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztynników i pod redakcją dr. hab. Sławomira Fijałkowskiego, znanego

Recenzje

projektanta biżuterii, wykładowcy w Pracowni Projektowania Biżuterii na ASP w Gdańsku oraz kuratora konkursu Amberif Design Award. Celem jest uchwycenie i utrwalenie ważnych i cennych zjawisk w dziedzinie wzornictwa biżuterii bursztynowej.

W przedmowie autor podkreśla ogromny wkład Międzynarodowych Targów Gdańskich SA, organizatora Międzynarodowych Targów Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich AMBERIF oraz Międzynarodowych Targów Bursztynu AMBERMART w budowanie pozytywnego wizerunku bursztynu na skalę światową. Podstawowymi elementami tej promocji stały się organizowane przezeń konkursy: Międzynarodowy Konkurs na Projekt Biżuterii z Bursztynem Amberif Design Award i Konkurs Jubilerski Mercurius Gedanensis. Nie mniej ważna pod tym względem jest inna inicjatywa MTG, Gala Mody i Bursztynu AMBERIF, na którą składają się pokazy mody i biżuterii - dzięki niej bursztyn staje się pełnoprawnym obywatelem świata mody. Wszystko to powoduje, że stopniowo bursztyn przestaje funkcjonować w zbiorowej świadomości jako pamiątka z Bałtyku.

Można się też spodziewać, że kolejnym kamieniem milowym w zmianie wizerunku bursztynu będzie ten właśnie album, prezentujący najważniejsze

dokonywania wzornicze na przestrzeni ostatnich kilku lat. Został on podzielony na trzy rozdziały tematyczne. Pierwszy z nich jest poświęcony konkursowi Amberif Design Award (Elektronos) i obejmuje projekty zgłoszone na konkurs w latach 1999 - 2008. Do kolejnego działu wybrano reprezentatywną biżuterię oferowaną przez firmy, pracownie i artystów plastyków, przy dużym udziale prac nagrodzonych w konkursie Mercurius Gedanensis, w którym wybierane są najlepsze wzory na targach Amberif. Uzupełnieniem tego działu są wyselekcjonowane prace z bursztynem znanych polskich i zagranicznych twórców. Ostatni rozdział został poświęcony jest bursztyńniczej modzie i został zilustrowany zdjęciami z pokazów mody i biżuterii prezentowanych podczas Gali Mody i Bursztynu.

Publikacja została dofinansowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego. Projekt został zrealizowany dzięki wsparciu: Międzynarodowych Targów Gdańskich S.A i S&A Bursztynowa Biżuteria Sp. zo.o.

W czasie targów Ambermart album „Top Amber” będzie dostępny na stoisku Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

Bursztynowe nagrody

Michał Kosior - na pdst. materiałów prasowych

amber.com.pl

BURSZTYNOWY NASZYJNIK DLA CELINE DION

Celine Dion, a przed nią Sharon Stone i Rod Stewart to gwiazdy wielkiego formatu, które występując w Polsce otrzymały bursztynowe prezenty. W ostatnim czasie bursztynowe pamiątki otrzymali także Günter Grass i Księżniczka Tajlandii prof. Chulabhorn Mahidol. Czyżby tworzył się trend na bursztynowe prezenty z Polski?

Pierwszy w Polsce koncert Celine Dion odbył się na krakowskich Błoniach 28 czerwca. Jego organizator - warszawska Agencja Andromeda Art zleciła Małgorzacie Mielezsko-Myszce wykonanie bursztynowej kolii dla artystki jako pamiątki z koncertu i pobytu w Polsce.

Stworzona na specjalne zamówienie biżuteria wzbudziła zachwyt piosenkarki, która jeszcze przed rozpoczęciem koncertu w Krakowie postanowiła ją przymierzyć.

„...To był doskonały pomysł, aby w ten sposób uhonorować Celine Dion i sprawić jej niespodziankę kolia z bursztynu, nazywanego „Izją morza polskiego”. Pani Małgorzata wywiązała się z powierzonego zadania po mistrzowsku. To pierwsze i na pewno nie ostatnie zlecenie, ponieważ w planie mamy koncerty kolejnych wielkich gwiazd światowej muzyki i na pewno zwrócimy się ponownie z prośbą o wykonanie oryginalnej i niepowtarzalnej biżuterii. Zadowolenie Celine Dion z otrzymanego prezentu jest najlepszą rekomendacją do ponownej współpracy” - opowiadał Maciej Wilk, jeden z producentów koncertu.

***

Małgorzata Mielezsko-Myszka

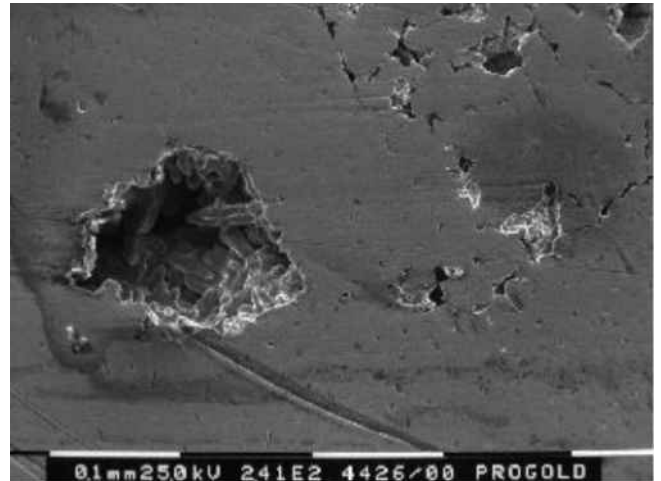
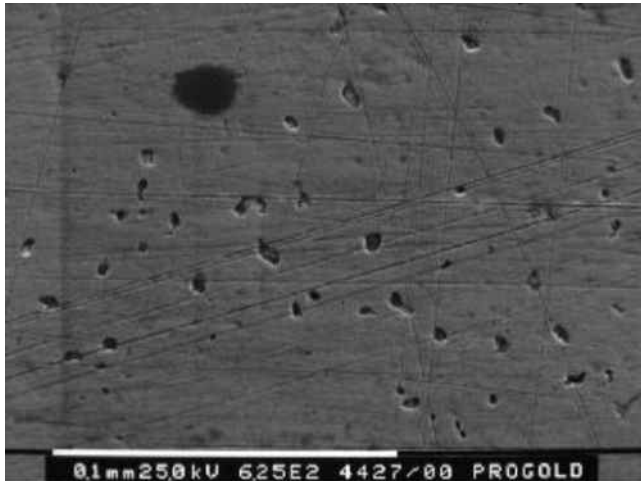
Urodzona w 1971 r. w Lublinie. Absolwentka Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom z rzeźby uzyskała w pracowni prof. Adama Myjaka, a z rysunku w pracowni doc. Zofii Glazer w 1996 roku. Od 1998 roku tworzy unikatową biżuterię srebrną, która jest połączeniem małej formy rzeźbiarskiej z formą użytkową.

Artykuł ukazał się w Bursztynowym Portalu amber.com.pl

ATLAS DEFECTÓW ODLEWNICZYCH c.d.*Opracowanie: Jerzy Malicki***XII. POWIERZCHNIOWA POROWATOŚĆ GAZOWA**

Na powierzchni przedmiotu można zauważyć dużo okrągłych otworów rozrzuconych na całym odlanym przedmiocie.

Podstawowymi przyczynami są:

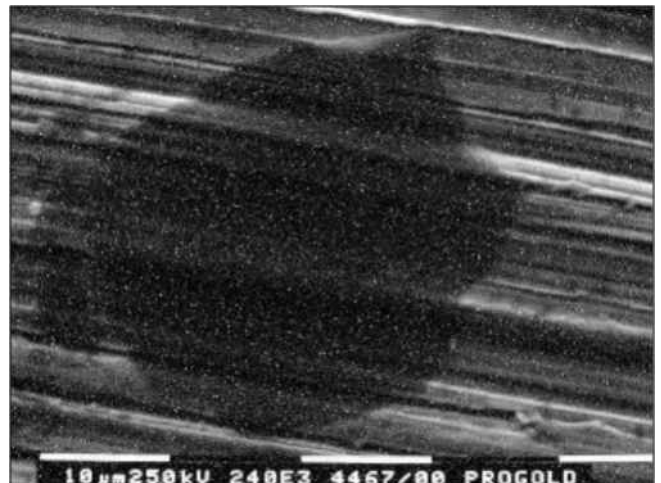
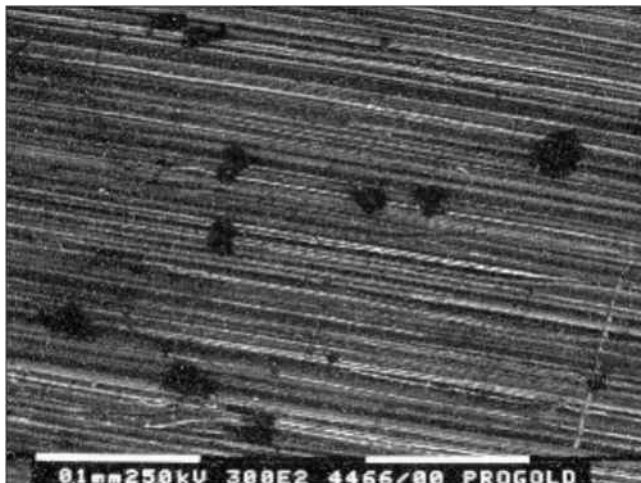
Dekompozycja gipsu odlewniczego powstała w trakcie procesu odlewania.

Rozwiązanie problemu:

1. Używanie gipsu odlewniczego o dobrej jakości.
2. Zastosowanie prawidłowego programu wypalania tulej.

XIII. ZANIECZYSZCZENIA SPOWODOWANE INKLUZJAMI WĘGLA

Na powierzchni przedmiotu można zauważyć okrągłe czarne plamy, których głównymi składnikami są węgiel i tlen.

Podstawowymi przyczynami są:

1. Stosowanie zużytych lub złej jakości tygli.

Rozwiązanie problemu

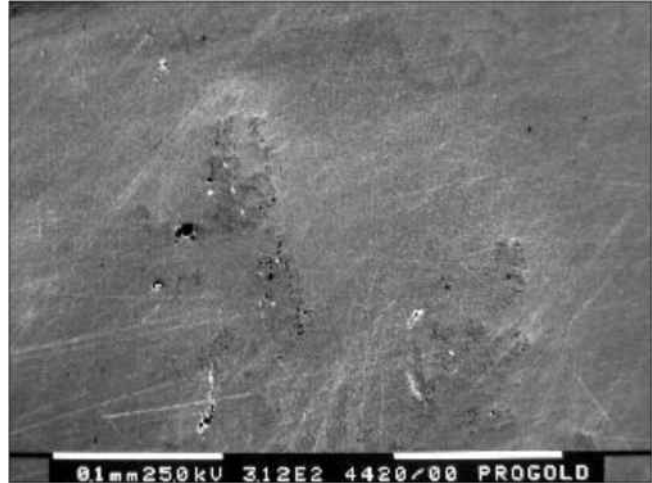
1. Defektu tego można uniknąć poprzez zastosowanie tygli o odpowiedniej jakości.

ATLAS DEFECTÓW ODLEWNICZYCH

XIV. ZANIECZYSZCZENIA SPOWODOWANE INKLUZJAMI ŻELAZA

Plamy o nieregularnym kształcie są rozrzucone po całej powierzchni odlewanego przedmiotu. Głównym składnikiem tego defektu jest żelazo.

Podstawowymi przyczynami są:

1. Używanie zanieczyszczonych żelazem opiłek powstałych w trakcie obróbki powierzchni.
2. Bezpośredni kontakt stalowych narzędzi z topionym metalem
3. Odlewanie z dostępem tlenu

Rozwiązanie problemu:

1. Dokładne rafinowanie opiłek
2. Unikanie kontaktu topionego metalu ze stalowymi narzędziami

